

Korupce a její vliv na chod státu

Ondřej Smažinka

Bakalářská práce
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

Ústav bezpečnostního inženýrství

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ondřej Smažinka**
Osobní číslo: **A20882**
Studijní program: **B1032A020001 Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Korupce a její vliv na chod státu**
Téma práce anglicky: **Corruption and its influence on the state**

Zásady pro vypracování

1. Vypracujte literární rešerši zaměřenou na korupci, její formy a dopady na společnost.
2. V literární rešerši se zaměřte na historické a současné nebezpečí pro chod státu, a to jak z hlediska finančního, tak i bezpečnostního.
3. Zaměřte se na konkrétní korupční aféru, která v historii měla negativní dopad na chod státu.
4. Řešte otázku možné minimalizace korupce ve společnosti.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Korupce je fenomén, který provází lidstvo od počátku* [online]. Praha: Transparency, 2021 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/korupce-je-fenomen-ktery-provazi-lidstvo-od-pocatku/>
2. *Česká republika v aktuálním Indexu vnímání korupce mírně stoupla. Na průměr EU však stále ztrácíme, říká Transparency International* [online]. Praha: Transparency, 2018 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2018/>
3. *From our ancestors to modern leaders, all do it: the story of corruption* [online]. London: The conversation, 2014 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://theconversation.com/from-our-ancestors-to-modern-leaders-all-do-it-the-story-of-corruption-102164>
4. DANČÁK, Břetislav, Vít HLOUŠEK a Vojtěch ŠIMÍČEK, ed. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. ISBN 80-210-4062-9.
5. SMITH, Michael L. a Vojtěch PROKEŠ. *Regulace lobbingu v České republice: od myšlenky ke konceptu a implementaci*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2013. ISBN 978-80-7330-247-4.
6. MÜLLER, Karel B., Šárka LABOUTKOVÁ a Petr VYMĚTAL. *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada, 2010. ISBN 9788024731650.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce: **13. prosince 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **5. června 2023**



doc. Ing. Jiří Vojtěšek, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D. v.r.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 13. prosince 2022

Ondřej Smažinka

Korupce a její vliv na chod státu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl jsem seznámen s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 18.05.2023

Ondřej Smažinka v.r.
Podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce vymezuje pojem korupce, její význam a formy jejího výskytu. Dále se zabývá od historie až po současnost vývojem korupce. Cílem práce je rozšířit povědomí o korupci a poukázat na její podceňovaný význam v našich běžných životech. V rámci praktické části pomocí dotazníkového šetření zkoumá vnímání korupce respondenty.

Klíčová slova: korupce, lobbying, stát, chod

ABSTRACT

The bachelor's thesis defines the concept of corruption, its meaning, and the forms of this occurrence. It further examines the development of corruption from history to the present. The aim of the thesis is to raise awareness about corruption and highlight its underestimated significance in our everyday lives. In the practical part, the perception of corruption is investigated among respondents through a questionnaire survey.

Keywords: corruption, lobbying, state, functioning

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří vedoucímu bakalářské práce prof. Mgr. Milanovi Adámkovi, Ph.D. za trpělivost, ochotu, profesionalitu a odborné rady, které mi poskytoval při vypracovávání práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KORUPCE	11
1.1 PŮVOD A VÝZNAM SLOVA	11
1.2 KORUPCE Z PRÁVNÍHO HLEDISKA	12
1.3 HISTORIE KORUPCE	13
1.4 DRUHY KORUPCE	13
1.4.1 Velká korupce	14
1.4.2 Malá korupce.....	14
1.4.3 Státní korupce.....	15
1.4.4 Centralizovaná korupce.....	15
1.4.5 Decentralizovaná korupce.....	15
1.4.6 Ilegální korupce.....	15
1.4.7 Legální korupce.....	16
1.4.8 Další druhy korupce	16
1.5 FORMY KORUPCE.....	18
1.5.1 Vlastizrada.....	18
1.5.2 Velezrada.....	18
1.5.3 Zastrahování, vydírání	18
1.5.4 Další formy korupce:.....	18
2 KORUPCE V ČR	19
2.1 KORUPCE ZA DOB PRVNÍ REPUBLIKY	19
2.2 KORUPCE ZA PROTEKTORÁTU.....	20
2.3 KORUPCE ZA KOMUNISMU	20
2.4 SOUČASNÁ KORUPCE V ČESKÉ REPUBLICE	21
2.4.1 Privatizace veřejného zájmu	22
2.4.2 Netransparentní majetkové struktury	23
2.4.3 Offshorová firma	23
3 KONKRÉTNÍ KORUPČNÍ KAUZA	25
3.1 KAUZA LEHKÝCH TOPNÝCH OLEJŮ	26
3.2 KORUPCE VS. NÁSILNÉ ČINY	27
4 LOBBING	28
4.1 VYMEZENÍ POJMU LOBBING	29
4.1.2 Širší vymezení lobbingu.....	30
4.2 HISTORIE LOBBINGU	30
4.3 LOBBING VS. KORUPCE	31
4.4 STRATEGIE A TAKTIKY LOBBINGU	32

4.4.1	Finanční zdroje.....	32
4.4.2	Know-how a schopnosti.....	32
4.4.3	Kontakty.....	32
4.5	PETICE A PROTESTY.....	33
4.6	FINANCOVÁNÍ POLITICKÝCH STRAN, ČI KANDIDÁTŮ.....	33
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
5	PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5.1	OSLOVOVÁNÍ RESPONDENTŮ.....	36
5.2	HYPOTÉZY K VÝZKUMU.....	36
5.3	VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE.....	38
5.3.1	Dotazy rozdělující respondenty do skupin.....	38
5.3.2	Dotazy zkoumající četnost korupce v našem okolí.....	45
5.3.3	Dotazy zkoumající vnímání korupce respondenty.....	48
5.4	DISKUZE VÝSLEDKŮ.....	60
5.4.1	Možná minimalizace korupce.....	60
5.4.2	Výsledky hypotéz.....	61
	ZÁVĚR.....	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

V běžném životě se každý z nás nějakým způsobem setkává s korupcí. Může to být v menší nebo ve větší míře, vědomě i nevědomě. Každý z nás potkává korupci téměř na denní bázi, aniž by si to třeba uvědomoval. Korupce jako taková je celosvětový problém, se kterým bojují všechny země světa. Proto je důležité se o korupci bavit, popsat ji a přesně definovat. Korupce může růst od nevinných běžných životních situací, a běžný občan ji může vnímat naprosto neškodně, až do státních sfér, kde může korupce plodit zásadní zločiny ovlivňující chod státu. [1]

Téma korupce a její vliv na chod státu jsem vybral proto, že vnímám korupci jako společenský jev, se kterým je třeba bojovat. Výběr plynul také z osobního zájmu o historii korupce v České republice a sledování nejznámějších korupčních kauz, které ji postihly.

V práci jsem také rozebral konkrétní soudně vyřešené kauzy a to ty, které znamenaly nejzávažnější zločiny a nejzásadnější peněžité úniky ze státní pokladny.

Teoretická část bakalářské práce se snaží popsat korupci jako takovou. Co vlastně slovo „korupce“ znamená, z čeho pochází, jakou má historii a v jakých formách a druzích se může vyskytovat. Dále popisuje korupci v České republice, její vývoj v horizontu posledních let, za komunismu, nebo i po revoluci. Porevoluční doba nabízí nejzásadnější korupční kauzy. Zároveň se teoretická část věnuje i porovnání na základě korupčního indexu se zbytkem Evropské unie a celého světa. Poté se teoretická část zabývá i konkrétní korupční kauzou která postihla Českou republiku. Na závěr teoretická část zmiňuje lobbying, jeho formy a porovnává ho s korupcí.

Praktická část obsahuje dotazníkové šetření, které kvantitativním způsobem zkoumá přes sto respondentů z širokého spektra obyvatelstva. Dotazník na základě několika hypotéz odhaluje, jakým způsobem běžné obyvatelstvo vnímá korupci okolo sebe.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KORUPCE

Korupční jednání se vyskytuje v běžné společnosti všude kolem nás, ač to může být na první dojem méně patrné. Jedním z důvodů může být například její podceňovaný význam. Společnost vnímá korupci jako pouhou dopomoc, obohacení sebe sama, zvýhodnění... Ovšem korupce jako taková může být mnohem nebezpečnější, může představovat jakýsi pomyslný klíč ke zločinům závažnějšího charakteru, např. osvobození zločince zkorumpovanou justicí, dohození dotace na základě úplatku, vítězství v soutěži na státní zakázku, přehlížení trestné činnosti zkorumpovanou ochrannou složkou státu, schvalování zákonů zkorumpovanou vládou. Dalším z důvodů může být fakt, že lidé své korupční jednání v malé míře nevnímají jako korupční. Může to být přiložená láhev alkoholu při kontrole technického stavu vozidla, peníze pro úředníka, aby urychlil schvalování stavebního povolení, láhev vína pro ošetřujícího lékaře, aby nás ošetřil přednostně nebo zvýšené dýško pro kurýra s pizzou, aby nám doručil jídlo rychleji. [1]

Přirozeně je pro člověka lákavé dosáhnout jakéhokoliv osobního zvýhodnění. S rostoucí chudobou roste i míra korupce, jak ve vnitrostátním měřítku, tak celosvětově. Velký problém představuje zejména korupce u velmi movitých lidí. Dochází zde ke kolizi, protože trestní sankce je zpravidla menší než nabízená částka. [1]

1.1 Původ a význam slova

Samotné slovo „korupce“ pochází z latinského pojmu corruptiō, neboli „zkažení, podplacení“, které pochází ze slova *corrumpere*, neboli „zmařit, zkazit, uplácat“. Toto slovo vzniklo ze složení předpony *com-* a *rumpere* „zlomit, zrušit“. [2]

Korupce je nejčastěji označením stavu, kdy se členové organizací, institucí, firem, nebo společností zapojují do protizákonných, neetických a nečestných aktivit, za cílem dosažení vlastního obohacení nebo prospěchu. Termín je často užíván v kontextu porušování zákonů lidmi, kteří jsou mocní, movití, či mediálně činní jako jsou politici, vládní úředníci, či policisté. [2]

K podstatnému jménu korupce náleží přídavné jméno korupční, zkorumpovaný, což může být přídavným jménem pro popis fyzické osoby, situace, instituce, která svým jednáním ničí integritu, nebo se snaží svým jednáním ovlivnit jednání jiné fyzické osoby na nečestné. [2]

1.2 Korupce z právního hlediska

Korupci jako takovou lze chápat jako zneužití pravomocí, kdy činitel korupčního jednání vědomě porušuje nestrannost za účelem zvýhodnění sebe sama, či finančního obohacení. Korupčního jednání se vždy dopouští ten, kdo se rozhodl pro vychýlení od předepsané normy, nebo porušení pracovního závazku za účelem vlastního obohacení, a protiprávní, amorální, nesprávné nebo neetické jednání. Korupce ve všech svých formách přímo ohrožuje pilíře demokracie a tržní ekonomiky, zároveň ohrožuje i bezpečnost jak vnitřní, tak vnější. [3]

Trestní zákoník používá pro pojem korupce výhradně druhou hlavu trestního zákoníku, který se nazývá „Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných“, podle dílu 3 „Úplatkářství“ se jedná o trestný čin dle:

- § 331 Přijetí úplatku
- § 332 Podplácení
- § 333 Nepřímé úplatkářství
- § 334 Společné ustanovení pak vymezuje pojmy „úplatek“, „úřední osoba“ a „obstarávání věci obecného zájmu“. [3]

Z hlediska zaměstnanců státních institucí, soudních institucí, moci zákonodárné a veřejné správy v obecném zájmu zákonů České republiky se jedná o protiprávní jednání podle části druhé hlavy X. dílu 2 trestního zákoníku „Trestné činy úředních osob“:

- § 329 Zneužití pravomoci úřední osoby
- § 330 Maření úkolů úřední osoby z nedbalosti

Mezi další trestné činy obsahující korupční chování můžeme zařadit také:

- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- § 255 Zneužití informace a postavení v obchodním styku
- § 256 Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě
- § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži
- § 258 Pletichy při veřejné dražbě [3]

1.3 Historie korupce

Korupci známe již z dob starověkého Egypta. Od té doby přetrvává po celém světě. Každý politický systém s ní musí počítat a účelně proti ní bojovat, neboť se ukazuje korupce jako jeden z nejpálčivějších problémů dnešní doby, který zásadně podryvá politické systémy. [4]

Korupce je stejně stará jako lidstvo samo. Již v první Egyptské dynastii (3100–2700 př. n. l.) starověkého Egypta byly zaznamenány první korupční kauzy, a to především v soudnictví. Egypt byl svou protikorupční politikou odlišný od ostatních starověkých dynastií. To lze vysvětlit například faktem, že Egypt byl nejbohatší zemí starověku, a to až do pozdního období, úplně bez využívání peněz jako platební metody. V té době fungoval obchod na principu výměny. Jak vnitrozemní, tak i zahraniční tržní politika Egypta fungovala na principu výměnného obchodu. Když byly zavedeny první daně, které byly placeny v podobě majetku odevzdávaného dynastii, začala se objevovat první korupce a první úplatkářství. Korupce v podstatě nebyla nijak potlačována, dynastie korupci a úplatkářství právně nevynucovala. Jediná zodpovědnost občanů byla vynucována jménem Maat, což byla bohyně pravdy, morálky i spravedlnosti. Prohřešky méně závažného charakteru mohly právně řešit mezilidsky uznávané osobnosti. Faraon řešil pouze zločiny závažného charakteru a jen velmi málo vlastním jménem. Obvyklou praxí bylo Faraonovo předávání práva svému poddanému, kterému se říkalo vezír. Zde se velmi často objevovalo první korupční jednání a uplácení vrcholného představitele země. Takové praktiky byly ve starověkém Egyptě velmi časté a velmi tvrdě trestané. [5]

I ve staré Číně byla korupce jedním ze závažných zločinů. Každá čínská domácnost věřila, že má tzv. boha kuchyně, který sledoval, zda se obyvatelé domu chovají po dobu roku vzorně. Na konci roku, týden před čínským Novým rokem, kuchyňský bůh vstoupil do nebe, aby zde vládci nebes předal informace o chování členů své domácnosti, na tom poté závisela odměna, či potrestání domácnosti. [4]

1.4 Druhy korupce

Jak je již z dosavadního textu patrné, korupce se nachází ve všech vrstvách obyvatelstva, od historie až po současnost, napříč všemi rasami, státnickými systémy, či náboženstvími. Způsob jejího členění ovšem není jednotný, nejčastěji se korupční jednání rozděluje na korupci malou a velkou. [6]

1.4.1 Velká korupce

Velká korupce se odehrává často s velmi významnými zisky, zvýhodněními či velmi vysokým finančním obohacením. Takovou korupci sledujeme zejména v politických sférách napříč světem ve všech politických systémech. U nás je velká korupce jedním ze zásadních problémů a častým důvodem trestání politických aktérů, či důvodem ke skládání politických funkcí. V takových sférách se mísí politický a podnikatelský zájem, dochází k obrovským ziskům jak pro podplatitele, tak pro podplaceného. S rostoucí mocí v politické sféře se také dá snadněji taková korupce krýt. Je proto velmi složité ji státními bezpečnostními složkami soustavně odhalovat, proto také existují speciální bezpečnostní uskupení, která mají za úkol odhalovat organizovaný zločin, tedy i korupci. [6]

Velká korupce má nejčastěji tyto podoby:

- Zpronevěra veřejných zdrojů,
- nehospodárné užívání veřejných zdrojů,
- soukromý prospěch z privatizace,
- zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek,
- klientelismus případně i „prodej pozic“,
- zisk důležitých, běžně nedostupných informací. [6]

1.4.2 Malá korupce

Malá korupce se týká nejčastěji běžných úřednických osob. Vyznačuje se větším množstvím aktérů, ale obohacení, či finanční zisky mezi aktéry nedosahují takových cifer, jako u korupce velké. Malá korupce se vyskytuje u osob v nižší, či střední úřednické sféře, například na obecních, či stavebních úradech. Plyne velmi často ze špatně organizované struktury takového úřadu a to se projevuje například nejasnostmi mezi podřízeností a nadřízeností. Ovšem taková malá korupce může být i v majetkové podobě, například úplatek domácí slivovici doktorovi pro lepší péči, či úplata pracovníkovi vozidlové kontroly, aby třeba přehlédl menší nesrovnalosti na vozidle. [6]

Korupce se, kromě velké a malé, dělí také dle jiných hledisek, například podle rozsahu, podle pole působnosti, podle zainteresované části obyvatelstva nebo zaměstnanecké sféry. Mezi takové korupční jednání řadíme například korupci státní, centralizovanou nebo decentralizovanou. Korupci lze porovnávat také z hlediska pozice vůči zákonu na legální či nelegální. [6]

1.4.3 Státní korupce

Státní korupce je nejvíce problémový faktor a zároveň nejvíce destruktivní pro stát jako takový. Jestliže se ke státní moci dostane skupina politiků, která se podvolí korupci, pak lze hovořit o státní korupci. V takovém případě jde veřejný zájem obyvatelstva stranou a vládnoucí strana korupcí dosahuje vlastního obohacení, prospěchu a výhod. Státní sféra se pak dostává do jakési smyčky, neboť vládnoucí strana, která podléhá korupci, ovládá i ministerstvo vnitra, tím pádem může celkem jednoduše zabraňovat obranným složkám státu v rozkrývání korupčního jednání či zasahování proti němu. [6]

1.4.4 Centralizovaná korupce

Centralizovanou korupcí se rozumí korupce ve vertikálních strukturách. Taková vertikální struktura je charakteristická jasným vymezením vztahu nadřízeností a podřízeností. V hlubších jednotkách společnosti hovoříme o struktuře horizontální, která popisuje vztahy mezi vnitřními jednotkami podniku. Korupce centralizovaná plyne z vertikální struktury, tím je myšleno, že ji produkují špičky společnosti a přenáší ji na své podřízené. [7]

Jestliže má společnost zkorumpované vedení, včetně svých investorů a hierarchie společnosti je tuze závislá na svém vedení, pak lze očekávat, že při zadávání jakýchkoliv firemních zakázek investoři přesně vědí, komu a jak přerozdělovat peníze. [6]

1.4.5 Decentralizovaná korupce

Opakem centralizované korupce, je korupce decentralizovaná. Zde hledáme korupci v horizontálních sférách společnosti, myšleno mezi běžnými zaměstnanci podniku, či mezi vnitřními jednotkami. S touto korupcí se neseťkáváme tak často z důvodu, že nadřízení mají jednoduché možnosti, jak nahlédnout do hospodářství svých podřízených a tím jednoduše korupční jednání zaměstnanců odhalit. Pokud na korupci v takové sféře dojde, vzniká v prostředí chaotické jednání, z něhož plynou neuspokojivé výsledky firmy a nesmyslné hospodaření se zakázkami. [6]

1.4.6 Ilegální korupce

Jestliže korupční jednání přímo porušuje zákony republiky, pak hovoříme o ilegální korupci, která je následně právně vymáhána zákonem. [6]

1.4.7 Legální korupce

Legální korupce je v tomto ohledu daleko zajímavější. Sama o sobě klidně může být ilegální, bohužel nedostatečná právní úprava zákonů o korupčním jednání nabízí možnosti „kličkovat“. To je jeden z důvodů, proč Česká republika ve světovém i evropském hledisku nedosahuje uspokojivých výsledků. Právní nedokonalosti nabízí spoustu způsobů, jak legálně obcházet zákon. Jedním z takových způsobů je například korupce ve formě daru. Ten, kdo se dopouští korupčního jednání, například velmi movitý či vlivný člověk, poskytne druhé osobě ve formě daru peněžní obnos, za nějž oficiálně nic nežádá. Neoficiálně ovšem očekává, například po vzájemné slovní dohodě, že se podplacená osoba zachová ve prospěch tohoto movitého či vlivného člověka. Taková korupce se velmi špatně právně odhaluje i když může být vlastně velmi zřejmá. [6]

1.4.8 Další druhy korupce

V této oblasti budou rozebrány další neméně závažné druhy korupce.

1.4.8.1 *Byrokratická korupce*

Tato korupce se vyznačuje především tím, že se na ni účastní hned několik úředníků, či zaměstnanců zároveň. Vzniká například v podnikatelském světě, kde na základě byrokraticky korupčního jednání pachatel získává výhodu na něčí úkor. Typicky to může být například při udělování zakázek, nebo soutěži, kdy se vítězem nestává nejlepší nabídka, nýbrž nabídka ovlivněná korupcí. Další formou této korupce může být např. záměrné zkreslení či zveličení zprávy, úplatek novináři za to, aby napsal nelichotivý článek o jeho politickém odpůrci, či oponentovi. V posledních letech v České republice často vidáme střet zájmů, kdy movití podnikatelé kupují mediální firmy, aby měli pod dohledem, jaké zprávy se široké veřejnosti dostávají. [8]

1.4.8.2 *Systémová korupce*

Jedná se o jeden z nejnebezpečnějších typů korupce. Tato korupce často vzniká mezi úředníky zejména za účelem vlastního obohacení mimo běžný plat, tzv. vedlejší zisk. Taková korupce je často těžko právně odhalitelná. V takovém případě, kdy se úřednické osoby dopouští korupčního jednání a občané to vědí, pak vzniká situace velmi nebezpečná pro právní stát, neboť občané v něj ztrácí důvěru. Systémová korupce ukazuje na provázanost úředních osob s korupční klientelou nebo dokonce pomyslným podnikatelským podsvětím. [8]

1.4.8.3 Korupce v policii

Jestliže se zaměstnanec policie dopustí korupčního jednání, jedná tak proti principům státu. Taková korupce může být velmi závažná. Od malých korupčních přečinů může růst až do politických sfér. V běžném životě se setkáváme s lehkými přečiny jako odpuštění pokuty za překročení rychlosti, hlavně mezi známými, odpuštění pokuty za parkování nebo jiné přestupky. Někdy bývají přestupky závažnější, zejména pokud se onoho přestupku, případně závažného činu dopustí sám zaměstnanec policie. Podobné "krytí zad" můžeme sledovat i ve zdravotnictví. Jedním z takových případů, které Česká republika řešila, nebo stále řeší, jsou policisté na Václavském náměstí v Praze, kteří se údajně dopouštěli korupčního jednání záměrným přehlížením přečinů místních zaměstnanců taxi služeb, či cizinců nahánějících do nočních klubů. Ve vyšších sférách se korupce projevuje například záměrným mařením policejního vyšetřování. [8]

1.4.8.4 Korupce v médiích

Mediální korupce spadá zejména do sféry vlivu. Uplatňují ji často politicky angažované osoby, očekávající za úplatu pozitivní mediální ohlas na jejich jméno, propagaci kampaně, nebo podávání široké veřejnosti pozitivní zprávy skrze média o majiteli tohoto média. Dalším z možných korupčních aktů může být například záměrné zatajení zprávy, zveličení zprávy, úplatek novináři za to, aby napsal nelichotivý článek o jeho politickém odpůrci, či oponentovi. V posledních letech v České republice zpravidla vídáme střet zájmů, kdy movití podnikatelé kupují mediální firmy, aby měli pod dohledem, jaké zprávy se široké veřejnosti dostávají. [8]

1.4.8.5 Klientelismus

Klientelismus neboli protekce je také jednou z forem korupčního jednání, kterou vymáhá trestní právo. Objevuje se v politice, často mezi politiky a podnikateli. V tomto vztahu se obě strany navzájem chrání, upřednostňují se navzájem ve výběrových řízeních, přihrávají si státní zakázky. V takovém případě nezáleží na kvalitě či hodnotě nabídky, výsledek výběrového řízení je předem dohodnutý. [8]

1.4.8.6 Korupce ve sportu

S přílivem velkého objemu peněz do sportovního prostředí přichází také korupce. Objevuje se například ve formě nabídky peněžního obnosu rozhodčím za jednosměrné určování spádu sportovního utkání ve prospěch jednoho klubu. Dále pak může tento druh korupce vzniknout

i mezi kluby samotnými. Často se ale setkáváme s korupčním jednáním na nejvyšších místech sportovních asociací, kde se setkáváme s korupčním jednáním, o kterých již bylo psáno, a to může být například klientelismus, korupce v médiích, systémová i byrokratická a v neposlední řadě legální i ilegální. [8]

1.5 Formy korupce

Když se řekne korupce, většinu z nás napadnou pojmy jako úplatkářství, zvýhodňování sebe sama v cizí neprospěch. Ovšem korupce má mnoho forem, které lze jen velmi často rozlišit a odhalit. [8]

1.5.1 Vlastizrada

I vlastizrada patří mezi formy korupčního jednání. O vlastizrada se jedná, dopouští-li se občan činnosti napomáhající k rozvratu republiky, či účastní-li se teroristického útoku. V České republice historicky evidujeme jeden teroristický útok. [8]

1.5.2 Velezrada

Toto jednání je pro zákony České republiky velmi specifické, a může se ho dopustit pouze prezident republiky. Má velmi specifické právní úpravy, prezident se ho dopouští v případě, snaží-li se porušovat základní principy vedení státu, rozvracet politickou situaci, nebo jakkoliv se pokoušet svrhnout stávající vládu. [8]

1.5.3 Zastrahování, vydírání

Tato forma korupce nespočívá v úplatkářství. Pachatel se dopouští korupčního jednání zastrašováním, vydíráním, hrozbou fyzického násilí, újmou, krádeží. Nátlakem si vynucuje vykonání činnosti vedoucí k vlastnímu prospěchu. [8]

1.5.4 Další formy korupce:

- Přijetí nepatřičného daru, úplatku a poplatku,
- zneužití razítek a pečeti na vedlejší výdaje,
- falšování záznamů,
- daňové podvody a úniky,
- zmanipulování a falšování volebních výsledků. [8]

2 KORUPCE V ČR

V následující kapitole bude věnována pozornost korupci v České republice od dob první republiky až po současnost.

2.1 Korupce za dob první republiky

První republika je širokou veřejností vnímána jako idylická, vzpomíná se na ní zejména v kontextu hospodářské nezávislosti, velice silné armády i vážených státníků okolo Tomáše G. Masaryka. Nicméně tato doba nebyla jen růžová. Jedním z celkem závažných neduhů tehdejší doby byly například časté atentáty, ať už úspěšné, nebo neúspěšné, zejména na tehdejší státníky. V té době vnímání hospodářského spektra a sociálních vrstev bylo zcela jinak ovlivněno než dnes. Lidé vnímali politiku pod menší tíhou dezinformací. [910]

Nižší třída smýšlela spíše levicově, přirozeně, neboť toužila po srovnání rozdílů mezi bohatými a chudými. Prvním z takových levicově extrémisticky orientovaným atentátem byl atentát na ministerského předsedu Karla Kramáře, teprve sedmnáctiletým sociálním demokratem. Karel Kramář měl obrovské štěstí, první ranou útočník minul, druhou trefil sponu kramářových kšand. Podobné štěstí ovšem neměl Alois Rašín, tehdejší ministr financí. Ten byl v roce 1923 anarchokomunistou střelen do zad a následně zemřel. [9]

První známou korupční aférou za dob první republiky, byla aféra okolo Jiřího Stříbrného. Tehdejší socialistická strana, ve které působil mimo jiné Václav Klofáč, nebo Edvard Beneš, se rozhodla velice kontroverzního, avšak neobyčejně úspěšného politika, redaktora, publicistu, poslance a několikanásobného ministra Jiřího Stříbrného vyloučit ze strany. [10] Právě Klofáč s Benešem byli jeho největšími nepřáteli a odpůrci. Stříbrný měl na starosti financování strany a několik dalších funkcí, svým velkým vlivem se snažil přetřansformovat stranu v nástroj pro vlastní zájmy. Klofáč byl jeho odpůrcem, nicméně Klofáč zastával spíše umírněnou část strany, kterou také podporoval hrad. Stříbrný rostoucím vlivem neměl problém konfrontovat i samotného Masaryka, řekl: „nebýt mužů 28. října, nebyl by Masaryk prezidentem, ale jezdil by dál po Evropě jako emigrant.“ [10]

Svým přístupem se stal Stříbrný značně nepohodlným, a tak se strana rozhodla vzít „spravedlnost“ do svých rukou. V roce 1926 všechno vypuklo, vládní koalice se rozpadla, do čela politiky se dostala vláda Jana Černého a strana okolo Edvarda Beneše, Václava Klofáče, nebo Jiřího Stříbrného se s velkou nevolí dostala do opozice. Socialisté se domnívali, že pokud by donutili Edvarda Beneše k demisi, padla by celá vláda. Tento názor velmi hlasitě zastával i Stříbrný, a rozjel proti Benešovi rozsáhlou kampaň. Na jaře 1926 oznámil Stříbrný

svůj odjezd do zahraničí na léčení, toho Klofáč využil, kontaktoval venerologa, v té době velmi uznávaného a formou úplatku ho donutil sepsání lékařské zprávy, že Stříbrný trpí syfilidou. Dopustil se tak naprosto evidentní korupce, nečistě poškodil jméno svého spolustraníka, kterého tato událost stála místo v politice. Hned po Stříbrného příjezdu zpět se konal stranický sjezd i přes fakt, že Stříbrný okamžitě vydal čtyři lékařské zprávy prokazující jeho dobrý zdravotní stav, byl Stříbrný vyloučen ze strany. [10]

2.2 Korupce za protektorátu

Korupce byla během protektorátu Čechy a Morava velkým problémem. Protektorát byl zřízen německou nacistickou vládou po obsazení Československa v roce 1939. Vláda se snažila o totální kontrolu nad společností a ke korupci docházelo především na úrovni úředníků a úřadů, kteří byli pod tlakem nacistického režimu. [10]

Korupce se projevovala především v podobě úplatků a úplatkářství, kdy úředníci přijímali peníze nebo dary za to, že vyřídili požadavky rychleji nebo lépe. Toto úplatkářství se týkalo všech oblastí, od životně důležitých věcí jako bylo získání potravin a léků až po běžné úřední záležitosti jako je vyřízení pasů nebo vydání razítek. [10]

Mnoho vysokých úředníků a členů nacistické strany se dokonce dopouštělo zločinů proti lidskosti, kdy vybírali peníze za to, že umožnili Židům a dalším pronásledovaným skupinám uprchnout z protektorátu. [10]

Korupce během protektorátu přispěla k demoralizaci společnosti a k rozpadu morálních hodnot. Lidé byli nuceni věnovat úplatky, aby přežili nebo získali něco, co potřebovali, a tím se vzdali své integrity a čestnosti. [10]

2.3 Korupce za komunismu

Korupce byla během komunistického režimu v Československu také velkým problémem, který se dotýkal všech oblastí života. Vláda se snažila o totální kontrolu nad společností. V té době komunisté neměli problém korupční jednání vnímat jako vlastizrádné a odesílat nepohodlné osoby dopouštějící se tohoto jednání do pracovních táborů bez jakéhokoliv soudního procesu. [10]

V obyčejné praxi úředníci pobírali úplatky za urychlování procesů a lehkých zvýhodnění. Oblíbeným korupčním jednáním bylo uplácení úředníků k udělování razítek na odlet ze socialistických zemí na „dovolenou“, kde lidé často zůstávali. [10]

Dalším ze specifických korupčních znaků této doby bylo uplácení, kdy komunisté vybírali poplatky za to, že je režim přestane pronásledovat. Lidé tak někdy byli nuceni například vstoupit do komunistické strany, jen proto, aby jejich potomstvo mohlo nastoupit na vysokou školu. Obyčejně pak i běžný pracovník nemohl bez jakéhosi úplatku ve formě vstupu do komunistické strany povýšit. [10]

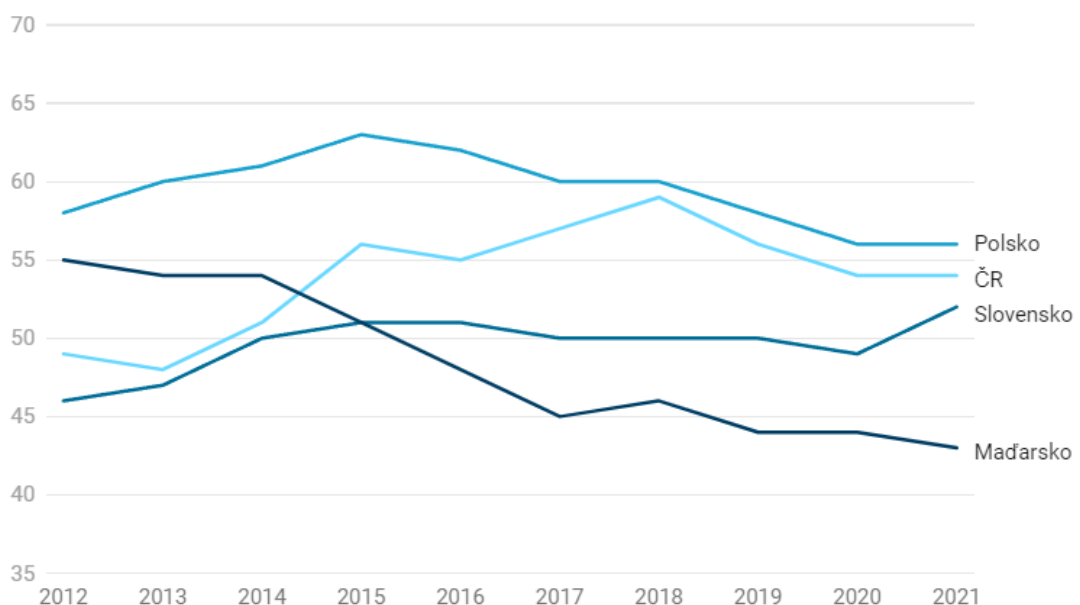
2.4 Současná korupce v České republice

Česká republika je aktuálně dle indexu vnímání korupce ve světovém měřítku na 49. příčce sdílené s Maltou a Mauríciem. Z posledních let vyplývá, že se změnou vlády v roce 2013 u nás míra korupce začala strmě růst. Z dat plyne, že 1. ledna 2013 Česká republika v rámci světové korupce obsadila 48. místo, v roce 2018 však Česká republika již byla na místě 59. Tuto skutečnost je možné odůvodnit několika faktory popsány samotnou agenturou. [11]

Od té doby nastalo pro Českou republiku zdánlivé zlepšení. Za 4 roky jsme si polepšili o deset pozic, ale tato statistika je lehce zavádějící, protože příchodem covidu, změnami vlád v různých zemích Evropy a dalšími faktory došlo ke zhoršení korupční situace u zemí okolo. Česká republika prochází stagnací, za poslední 4 roky se situace téměř nezlepšila. [1]

Českou republiku sužují především střety zájmů vrcholných politiků. Od pádu vlády ODS se začala situace zlepšovat, nejlepších a nejstabilnějších korupčních hodnot ČR dosahovala za vlády ČSSD Bohuslava Sobotky. [1]

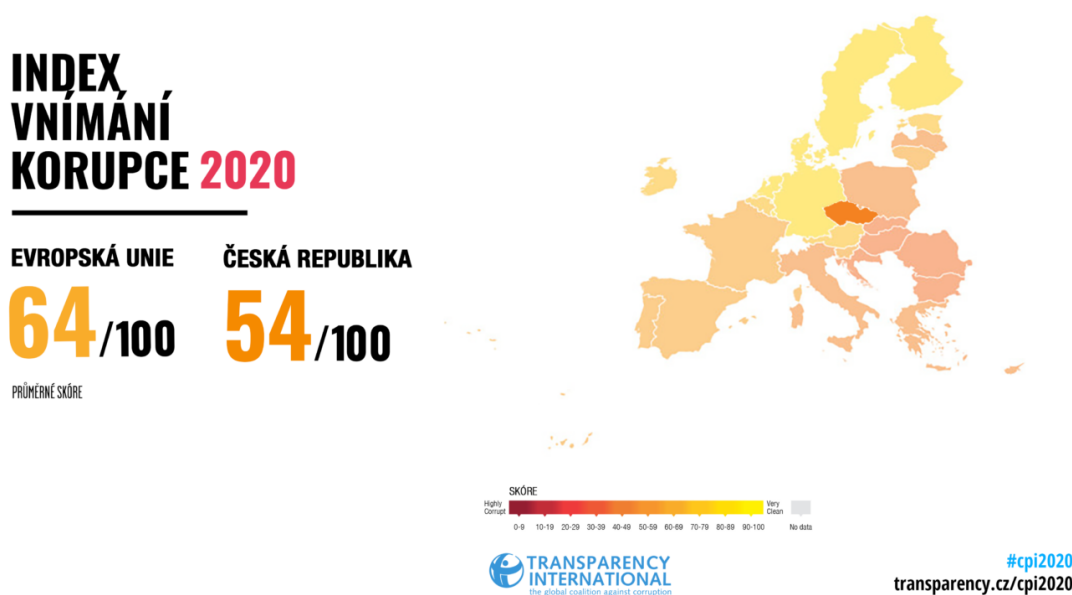
CPI ve srovnání V4 (2012-2021)



Obr 1 cpi 2021 [15]

Index CPI neboli Corruption Perceptions (Index vnímání korupce) je kvalitativní výzkum na základě dotazování současných či bývalých úředně činných osob v oblasti státní správy za garantované anonymity, zda se někdy za své úřední kariéry přímo, či nepřímo setkali s korupčním jednáním. Jedná se o veřejností či médií nejsledovanější globální korupční index. [11]

Index nepojednává o datech odsouzených pachatelů za korupční jednání z důvodu, že pachatelé se své korupční jednání snaží jakkoliv možné skrývat, a také proto, že taková statistika by vypovídala spíše o kvalitě národních justic, či bezpečnostních složek. [11]



Obr 2 Index vnímání korupce [15]

Hlavním problémem byla v roce 2021 dle indexu pokračující privatizace veřejného zájmu, chybějící protikorupční legislativa, nebo nedořešené korupční kauzy. [11]

2.4.1 Privatizace veřejného zájmu

Privatizace veřejného zájmu je jev, kdy se stát rozhodl prodat objekt spadající do sféry veřejného zájmu do soukromého sektoru. Do sféry veřejného zájmu může spadat například nemocniční zařízení. Státy privatizovaly společnosti například z důvodu finančních nedostatků, nebo prodáváním průběhům firemního hospodářství. Často se rozhodnutí privatizace národních zájmů setkávalo s nevolí občanů dané země. Po privatizaci stát přišel o kontrolu nad finančními toky společnosti, vláda o společnosti nemohla rozhodovat ani zaručit setrvání jejího sídla v zemi. [12]

Ekonomické subjekty, skupiny, či investiční fondy již přestaly hledat pomoc pro své podnikání a zájmy pouze v politice, začaly si pro sebe upravovat chod samotných institucí a vytvářet podmínky, které jsou pro jejich aktivity výhodné. Politická scéna pak nepodnikala žádné kroky podněcující k boji s korupcí, nepřijímala zákony, ani reformy. [12]

2.4.2 Netransparentní majetkové struktury

Dalším ze současných a velmi aktuálních problémů, které Českou republiku sužují do korupčních kauz je netransparentnost. Taková netransparentnost ať už je kdekoliv, umožňuje jakousi šedou zónu, kdy společnost, či například politická strana může provádět neveřejně kroky, které zavání ilegalitou. V dnešní době moderní politické strany cílí na voliče netradičně právě transparentním přístupem ve financování. Na webových stránkách nabízí náhled pro běžného voliče na financování strany jak během běžného působení, tak při předvolebních kampaních. Tato moderní cesta ovšem má svá úskalí, neboť politické strany mohou být financovány kýmkoliv. Díky tomu můžeme být svědky situace, kdy kontroverzní osoba zafinancuje dobrovolně kampaň některé ze stran, a tím ji prokáže negativní reklamu. Opačným problémem je právě netransparentní přístup, kdy politické strany neuvádí, kdo je financuje. Na základě této skutečnosti pak často nastávají situace, při nichž vyplývají na povrch skutečnosti o financování strany ze zdrojů, s nimiž by stávající příznivci strany nechtěli mít nic společného. Zde dochází ke korupčním kauzám, které zůstávají pro veřejnost takřka neviditelné, pouze domnělé. U společností probíhá netransparentnost poněkud jinak, společnost při netransparentnosti provádí „neviditelné“ transakce, na konta neznámých majitelů. Často pak vidáme případ, kdy podnikatelé zakládají takzvané offshorové firmy. [12]

2.4.3 Offshorová firma

Častým jevem, se kterým se setkáváme běžně, je snaha podnikatelských subjektů, jakkoliv se vyhnout placením daní státu. Jednou z legálních cest je založení takzvané offshorové firmy. Tím je myšleno založení firmy v zahraničí, ve státě, ve kterém se neplatí (nebo jen minimálně) daně a dividendy vůbec. V České republice jsou společnosti se sídlem v daňovém ráji osvobozeny od placení daní. Takovou firmu lze založit velmi jednoduchým způsobem. Jednoduchým prohledáním internetu lze narazit na agentury, které přímo nabízí za klienta založení offshorové firmy. Pro tyto společnosti ovšem platí u nás určitá pravidla. Společnost jako taková se nesmí účastnit aktivit na našem území, kapitál společnosti musí

ovládat fyzické osoby s nečeským občanstvím a společnost nesmí produkovat zisk z aktivit na našem území. [12]

3 KONKRÉTNÍ KORUPČNÍ KAUA

Aby bylo jednodušší nahlédnout pod pomyslnou pokličku korupčních afér jako takových, je na místě věnovat několik řádků konkrétní korupční kauze. Korupční kauza byla vybírána na základě několika hledisek. Nejdůležitějším hlediskem bylo, aby kauza byla již soudně uzavřena a byl vynesena jasný rozsudek. Dalším z faktorů ovlivňujících mou volbu byla mediální sledovanost dané kauzy a její velikost. Velikostí je myšleno, jaký kauza zbudila ohlas, kolik peněz bylo při této kauze odcizeno státu, či podnikatelským subjektům. Než bude představena vybraná kauza, zde je žebříček nejzásadnějších uzavřených korupčních kauz v České republice. Patří mezi ně:

10 NEJZÁVAŽNĚJŠÍCH KAUAZ 1989-2014



Obr 3 10 Nejzávažnějších kauz [19]

3.1 Kauza lehkých topných olejů

Vybranou kauzou se stala kauza lehkých topných olejů. Tato kauza byla vybrána zejména z důvodu její mediální velikosti, došlo při ní k násilným činům také proto, že již byla vyřešena. Zde lze demonstrovat provázanost korupce s nebezpečím vůči chodu státu i jeho obyvatelstva. [18]

V období po revoluci u nás nabízelo podnikání širokou škálu možností. Existovalo spektrum lidí, kteří se na tuto dobu mohli velmi dobře připravit a mít tak pomyslný krůček napřed. Právě tak výrazným subjektem v podnikání s lehkými oleji bylo JZD Slušovice. JZD Slušovice v komunistické době mělo nevídané výhody co se týče podnikání. Mohli bez problémů rozšiřovat svou sféru, obchodovat se zahraničními firmami a podobně. Hned po revoluci se mezi zaměstnanci tehdejšího JZD Slušovice našlo několik podnikatelů, kteří podnikali jak zákonně, tak i za hranou zákona. Známým „devadesátkám“ nahrával také fakt, že v tehdejší době byly téměř nejlevnější a snadno dostupné zbraně. [18]

V tomto období bylo získání zbrojního průkazu daleko jednodušší, než je tomu dnes. Zbrojní průkazy se v České republice vydávaly na základě zkoušek až od roku 1993, kdy byl schválen zákon o zbraních a střelivech. Před tím byly zbrojní průkazy vydávány na základě jiných kritérií, například na základě výjimky nebo na základě žádosti o povolení k nošení zbraně. V současnosti platí, že zbrojní průkaz se vydává na základě zkoušek a po splnění dalších podmínek stanovených zákonem, například po absolvování zdravotních prohlídek a po absolvování bezpečnostního školení. [18]

Kauza lehkých topných olejů se odehrávala v rozmezí let 1990-1996. V té době byla vládou přijata novela, díky které lehké topné oleje sloužící k vytápění objektů nepodléhaly odvodu spotřební daně. Ovšem lehký topný olej je vedlejším produktem nafty. Díky tomu vznikla situace, kdy do České republiky proudily stovky cisteren se stejným produktem, ale jinak daněným. Vznikla tak situace, kdy často fiktivní společnosti dovážely naftu společně s LTO ze zahraničí, přejmenovaly ji na naftu a tu následně přeprodávaly čerpacím stanicím a jiným společnostem. Stát tak tratil na každém jednom litru cca 12 Kč. [18]

Další z praktik konaných podnikatelskými subjekty bylo fiktivní vyvážení těchto komodit za hranice. Nafta byla odvážená v cisternách pouze těsně za hranice a při návratu přes hranice zpět do Česka si firmy nechaly vrátit DPH. [18]

Poprvé se lehké topné oleje dostaly do hledáčku policie v roce 1990, kdy si soukromí podnikatelé začali na policii ČR stěžovat, že nafta, kterou jim dodává společnost Benzina,

neodpovídá ideální či požadované kvalitě. Společnost Benzina se ovšem vzápětí hájila tím, že naftu získávala od soukromníků, tím pádem nekvalita nafty není chybou Benziny. [18]

Za důvod, proč vlastně tato kauza mohla vzniknout lze označit chybu zákonodárců, ať už záměrnou, či nezáměrnou. Toto odsouhlasení zákona, pokud by bylo jasně odsouzeno jako úmyslné, lze jednoznačně označit za korupční jednání zneužití pravomoci. [18]

3.2 Korupce vs. násilné činy

Kauza lehkých topných olejů se dotýkala kromě finančního okrádání státu za pomoci korupčního jednání také fyzického násilí, zastrašování, unášení či dokonce vražd. Je to jasný příklad poukazující na nebezpečí korupce jak z hlediska okrádání státního rozpočtu za dohlížení vládních úředníků, tak z hlediska fyzicky bezpečnostního. V již zmíněných „devadesátkách“ se za pomoci zastrašování, vyhrožování či vydírání přepisovaly stovky firem. Zároveň pak korupce jako taková vlastně otevírala dveře těmto praktikám, neboť v mnoha případech by zcela jednoznačně bez korupce a zkorumpovaných úředních osob tyto kauzy nevznikaly vůbec, nebo alespoň ne v tak rozsáhlém měřítku. [18]

S kauzou kolem LTO jsou spojeny desítky vražd. Mezi zavražděnými byli podnikatelé, kteří se stali nepohodlnými. Do celé kauzy byly zavlčeni bývalí policisté, tehdejší politici v nejvyšších patrech a ostatní úředníci. [18]

4 LOBBING

V této kapitole bude podrobněji rozebrán pojem lobbying, jeho formy, taktiky lobbistů a jejich předpoklady. Dále bude rozebrána legalita lobbingu a nakonec bude porovnán s korupcí.

Mezi lobbingem a korupcí je poměrně tenká hranice, nicméně tento fenomén každá jedna země po celém světě vnímá trochu jinak. Často se setkáváme s případem, kdy právě k lobování lidé využívají korupce. Lobování je vnímáno negativně na základě občanského precedentu, přitom lobování lze vnímat i pozitivně, neboť má mnoho forem. [13]

Lobováním se lidé snaží prosazovat určité zájmy třetí strany a nemusí to být nutně z důvodu vlastního obohacení ani prospěchu. Pro lobbying neexistuje jedna platná uznávaná definice. proto lze vyjádřit mnoha způsoby. Domnívám se, že v určitém směru lze vnímat i každého z nás jako lobbistu. Například každý z nás má nějaké zájmy, koníčky, věci, na kterých mu záleží. Pokud jsem například fanouškem historických památek a zároveň členem organizace, která neziskově působí pro zachování historických památek, fakticky se účastním lobování. Širokou veřejností tato činnost není nijak diskreditována, to lze vysvětlovat například tím, že široká veřejnost si neuvědomuje, že i tohle je forma lobbingu. [13]

V České republice je vnímán pojem lobbying spíše negativně a v povědomí veřejnosti je spojován se zločinnou činností a to zejména v případech, kdy po ústní dohodě, korupci, či jinému protiprávnímu jednání, vlivní lidé využívají své úsilí ve věci ovlivňování úřadů, vládních činitelů a podnikatelů k prosazování zájmů klientovi. [13]



Obr 4 Lobbying vs Korupce [14]

4.1 Vymezení pojmu Lobbying

Jak již bylo avizováno výše, pro pojem lobbying neexistuje žádná platná uznávaná definice. Tento pojem tedy musíme vymežit a definovat pouze z překladu z angličtiny. [14]

Lobbying lze z angličtiny přeložit vícero způsoby a to jsou:

- Vstupní hala,
- určitý prostor pro veřejnost v blízkosti jednacího sálu zákonodárců,
- skupina osob zabývající se ovlivňováním zákonodárců nebo jiných veřejných činitelů,
- snaha ovlivnit veřejné činitele za účelem udělení souhlasu či nesouhlasu s konkrétním opatřením či návrhem,
- Snaha ovlivnit úředníka, aby jednal určitým způsobem. [14]

Lobbying jako takový je vnímán širokou veřejností jako tok informací z bodu A do bodu B, a to od lobbyisty k lobbyovanému. Toto vnímání je ovšem mylné, neboť i lobbyovaný předává informace. Tato mýlka vzniká zejména na základě faktu, že tok informací od lobbyisty k lobbyovanému je nejčastější způsob lobbyingu, tím pak vzniká toto vnímání. [14]

V praxi ovšem lobbyista předkládá spektrum informací lobbyovanému, které má předem dohodnuty se svým klientem, na jaké bázi hodlá prezentovat či hájit jeho zájmy. I lobbyovaný ovšem předkládá lobbyistovi stanoviska daná institucí, kterou reprezentuje. Dále pak předkládá na základě vlastních vědomostí o problematice, za jakých okolností je on jako zástupce instituce ochoten přistoupit na lobbyistovy požadavky. Tato praxe funguje i v politické kultuře, kdy kromě faktu, že politici potřebují lobbyisty, tak stejně pak potřebují lobbyisti politiky. Lobbyista může například předcházet konfliktním situacím svou informovaností. Pro zájmovou skupinu, která lobbyistu najímá je tato forma jednodušší, neboť lobbyistova práce je pracovat s informacemi v co možná nejkvalitnějším a nejaktuálnějším spektru. Sleduje politickou sféru, aktuální dění a postoje aktuálně vládnoucí strany. Jeho další předností pak může být navazování kontaktů v politické sféře. Při komunikaci s politiky pak sledujeme situaci, kdy na základě lobbyistově informovanosti v dané problematice předchází konfliktním situacím, jednání jsou rychlejší a jasnější. [14]

I přes to, že pro lobbying neexistuje platná a uznávaná definice, na které by se shodovala alespoň většina zemí na světě, na jednom se spolu přece jen většinově shodují:

Lobbing je snaha o ovlivňování politických rozhodnutí. Důležité ovšem je, a to je již individuální pohled na lobbing, o jaká se jedná rozhodování a čím. V tomto kontextu lze dělit lobbing na dvě roviny: [14]

4.1.1 Užší vymezení lobbingu

Užším lobbingem myslíme ovlivňování zákonodárců při jejich činnosti, tedy při tvorbě zákonů, nebo při změnách zákonů. Toto pojetí je jedním z důvodů zneužívání lobbingu k trestné činnosti, neboť je naprosto nedostatečně popsáno. [14]

4.1.2 Širší vymezení lobbingu

Tato metoda vymezení lobbingu je daleko rozsáhlejší, ale ani tak není úplně jasně vymezující. Pojednává o lobbingu jako o snaze ovlivňování rozhodnutí veřejných činitelů, či úřednických osob jak v legislativě, tak v exekutivě. Širší vymezení lobbingu se snaží popsat i aktéry lobbingu, kdo se za lobbistu dá považovat, v jaké oblasti je možné jej nalézt, v jaké oblasti se lobbista vyskytuje, jak jej definuje stát jako uznané povolání a v jakých se může pohybovat odvětvích tak, aby se nedopouštěl trestné činnosti. [14]

Jednou z definicí lobbingu je definice od Kalniňše z roku 2005, který definuje lobbing jako legitimní „interakci soukromých osob se státními orgány a orgány místní samosprávy s cílem dosáhnout toho, aby byla nebo nebyla přijata některá z rozhodnutí anebo byly nebo nebyly realizovány určité aktivity tak, jak si žádají oni nebo třetí osoby (klienti). Lobbování nezahrnuje aktivity soukromých osob, které jsou součástí administrativních nebo právních procedur, stejně jako nezahrnuje aktivity, které se odehrávají výlučně na otevřené veřejné scéně a které by jakýmkoli způsobem mohly být považovány za korupční jednání“ [14]

V dnešní době sledujeme v politické kultuře jakýsi posun dopředu, neboť moderním prvkem politiky se stává transparentní přístup ke svým voličům. V takovém případě lze jednodušeji rozeznat lobbing od korupce, neboť politické strany veřejně vykazují své finanční toky a je tak patrné, že lobbista nepoužívá finanční prostředky k ovlivňování určitých politickosprávních rozhodnutí. [14]

4.2 Historie lobbingu

Lobbing má bohatou, ale velmi málo popsanou historii, neboť v době, kdy lobbing nebyl právně upraven, ho nikdo nebyl schopen nijak kategorizovat. Poprvé se ve slovníku objevil až v 19. století, ovšem tato skutečnost okolo sebe nese taky značné nejasnosti, neboť

z angličtiny není patrné, zda byl lobbying poprvé zmíněn v Anglii, Velké Británii či ve Spojených státech. Slovo lobbying ve smyslu, jaký bakalářská práce popisuje, tedy přímé ovlivňování úředních osob bylo sice poprvé zmíněno v americkém soudnictví, ale retrospektivně o pojmu lobbying hovoří i britské soudnictví, které již existovalo minimálně o celé století dříve. [14]

Dle historiků by mohl pojem lobbying sahát až do roku 1215, neboť tehdy bylo slovo lobbying popisováno jako předsálí ve smyslu, že lobbista, je vlastně předsádník, neboli člověk čekající v předsálí na zákonodárce, za účelem získání vlivu. Tento předsádník čekal na zákonodárce až opustí jednací místnost a poté je konfrontoval konverzacemi, sháněl známosti a snažil se uplatňovat svůj vliv. Toto je jedna z metod lobbingu, kterou vidáme i dnes, předpokladem pro dobrého lobbistu je mít kontakty na vysokých politických místech. [14]

4.3 Lobbying vs. Korupce

Lobbying jako takový je součástí politické kultury v každé demokracii a neustále se vyvíjí. Jedním z jeho největších problémů je podobnost s korupcí. [14]

Lobbying je historicky vnímán jako něco špatného, ovšem není se čemu divit, lobbying v minulosti doopravdy sloužil jako nástroj k hájení zájmů téměř za každou cenu. Pak docházelo k situacím, kdy lobbisté neváhali své zájmy prosazovat i nezákonně, dopouštěli se různých nátlakových situací, či korupce. Aby dnes bylo možné lobbying vnímat jako pozitivní, je nutné ho naprosto oddělit a vymezit od korupčních praktik. To je třeba udělat i zákonně i pomocí rozsáhlejšího informování obyvatelstva. K tomu je ovšem potřeba dlouhých diskusí mnoha pohledů z politického hlediska. [14]

Korupce je mnohem starší než lobbying, jak již bylo avizováno korupci jsme mohli sledovat v několika různých formách už ve starověku. Egypt, Řím, Čína i ostatní velké starověké říše svým způsobem narážely na korupci. Římané korupci vysvětlovali dvěma směry. Tím prvním směrem popisuje stav celé společnosti jako nemocný, zkorumpovaný, zlomený. Ten druhý směr popisuje korupci jako selhání individuality. [14]

Jasným cílem dnešní demokracie by mělo být oddělit lobbying od korupce, a to zejména směrem očištění lobbingu. Dle průzkumu je patrné, že otázka oddělování korupce od lobbingu je otázka síly a vyspělosti demokratické společnosti. [14]

Po světě existuje spousta zemí se silně zakořeněnou lobbistickou kulturou, která ke svým praktikám využívá velmi často korupční jednání, klientelismus atd. V takové zemi pak lze

očisťovat lobbismus velmi těžce. Ruku v ruce s těmito činnostmi přichází na scénu i například privatizace veřejného zájmu, neznámé majetkové struktury a podobně. Praxe je jednoduchá, lobbisté za korupčního jednání přihrávají klientům skrze podplacené úřednické osoby nemovitosti, zakázky, licence atd... [14]

Jak již může být patrné, očisťování lobbingu je běh na opravdu dlouhou trať. Například v USA, kde vlastně fakticky lobby vznikla, pomineme-li první britské zmínky o lobbingu, které byly sice později než ty Americké, ale byly také značně retrospektivní, můžeme USA považovat za jakousi pomyslnou kolébku lobbingu. Dalo by se dalo tedy očekávat, že bude mít svá jasná vymezení a bude srozumitelný, ale i zde trvalo téměř celé století, než byl lobbing vymezen od korupčního jednání. [14]

4.4 Strategie a taktiky lobbingu

4.4.1 Finanční zdroje

Úspěšný lobbista musí disponovat určitým kapitálem, který mu dopomůže k rozsáhlejším lobbistickým aktivitám. Lobbista může finanční zdroje použít ke zvětšení pole působnosti nebo ke zlepšení lobbistických technik a praktik. [14]

4.4.2 Know-how a schopnosti

Know-how je jednou z nejdůležitějších záležitostí z hlediska lobbingových aktivit. Ovšem nelze jí řadit mezi předpoklady, či přípravné prvky. Know-how i schopnosti jako takové vyžadují především zkušenosti. Takový lobbista oplývající zkušenostmi má nespornou výhodu, neboť se v daném prostředí umí pohybovat, ví, jak věci chodí, ví jak s klientem, či lobbovaným jednat. Umí reagovat na podněty v konverzaci s oběma subjekty. Takový lobbista se umí pohybovat i mezi zákony, ví, jak jednat, aby jeho jednání nestálo v rozporu se zákonem. [14]

4.4.3 Kontakty

Jedním z předpokladů pro dobrého lobbistu je mít kontakty. Takový lobbista, který se zná s každým v oboru, je s každým za dobře, může být například velice užitečný pro tvorbu politické kampaně. Ale v tomto případě je třeba být více obezřetný, neboť v takovém případě hovoříme o lobbingu, který může být na velmi tenké hranici s klientelismem. Mezi ideální kontakty pro lobbistu můžou být například úřední činitelé, mediální činitelé, novináři,

podnikatelé, politici. V tomto ohledu se jedná především o lobbistovu pověst, či důvěryhodnost. [14]

4.5 Petice a protesty

Jak již bylo v práci uváděno, o lobbyingu lze hovořit i u běžného obyvatelstva, hovoříme zde o tzv. lobbyingu zdola neboli hlasu lidu. Byl zde uváděn například boj o záchranu starého památníku, sochy, ekologických aktivitách atd. [14]

Lobbisté často zneužívají ke svým lobbistickým aktivitám právě přesvědčování běžného obyvatelstva, které pak podporuje lobbistu podepisováním petic, či pořádáním protestů, nebo ve větší míře například demonstrací. Existuje spousta dalších technik, na následujícím obrázku lze vidět, nejčastější lobbistické aktivity užívané v 80. letech v USA. [14]

Box 1E Oblíbenost jednotlivých lobbistických aktivit zájmovými skupinami

	pravidelně	příležitostně	nikdy
Vnitřní lobbying			
osobní kontakt v Kongresu	96	4	0
vypovídání před Kongresem	70	30	0
prezentování výzkumu vládě	68	32	0
osobní kontaktování úřadu	67	33	0
příspěvky na kampaně	54	10	36
veřejné slyšení	39	49	12
plnění úkolů ve veřejných poradních výborech	27	52	21
účast ve sporu o podobu veřejné politiky	22	51	27
Vnější lobbying			
rozhovory s tiskem	76	22	2
mobilizace členů skupiny	56	38	6
organizování dopisních kampaní	54	36	10
zveřejnění výsledků výzkumu v tisku	49	49	2
uspořádání tiskové konference	29	50	21
zveřejnění záznamů o hlasování kandidátů	24	4	72
podpora kandidátů	22	2	76
protest	10	22	68
hlasování veřejnosti o politických problémech	8	28	64
reklamní propagace svého názoru na politiku	6	46	48
najmutí PR firmy	4	32	62
osobní příspěvi v kampani	4	4	92

Obr 5 Oblíbenost lobbistických aktivit v USA [17]

4.6 Financování politických stran, či kandidátů

Jednou z nejdůležitějších a mezilidsky, či mediálně nejsledovanějších lobbistických aktivit je financování prezidentských, primátorských, či jiných kandidátů. Tato lobby je velmi kontroverzním prvkem. Například v USA je financování politických stran, či politických

kandidátů posvěcenou lobbistickou aktivitou, která má zde svou kulturu. Ve většině zemí po celém světě je ovšem tato praktika vnímána veřejností jako posvěcená korupce. Přitom v USA každá politická strana disponující určitými ambicemi, nebo političtí kandidáti na jakékoliv funkce zaměstnávají k sobě i lobbisty. Člověk, který je schopný se pohybovat mezi občany a ví, na co občané nejvíce slyší, je schopný sestavit dobrou politickou kampaň, která obsáhne velké množství voličů, je jako lobbista velmi užitečný. V takovém případě se ovšem setkáváme se situací, kdy se politický kandidát dopouští jasného populistického jednání. Ze zkušenosti například v České republice víme, že populistické jednání nemusí mít žádné hranice a pořád naprosto přesvědčivě stačí. [14]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PRAKTICKÁ ČÁST

V rámci praktické části bylo provedeno dotazníkové šetření. Důvodem pro výběr dotazníku jakožto formy praktické části byla interakce s běžnou veřejností napříč generacemi, či platovými ohodnoceními. Jedná se o kvantitativní dotazník zaměřený na výsledky hypotéz. Otázky byly sestaveny v návaznosti na hypotézy tak, aby je odpovědi mohly potvrdit, nebo vyvrátit.

Respondenti byli postupně dotazováni od běžných rozřazujících otázek, až po dotazy směřující ke konkrétním životním situacím zavánějícím korupčním jednáním. Dále pak respondenti měli zadáno ohodnotit Českou republiku z hlediska zasaženosti korupcí a zároveň ohodnotit, jak usilovně podle nich Česká republika proti korupci bojuje. Nakonec měli respondenti za úkol tipovat, na jaké pozici se Česká republika nachází v tabulce v rámci Evropské unie, či tabulky celosvětové.

Celé dotazníkové šetření bylo naprosto anonymní pro zajištění upřímnosti respondenta při zodpovídání dotazů, které mohlo hraničit s činností v rozporu se zákony České republiky. Dotazníkové šetření nemělo za úkol tyto činy přehlížet, nýbrž mapovat jejich rozsah mezi běžným obyvatelstvem a vnímání občanů dané problematiky.

5.1 Oslovování respondentů

Respondenti byli vybíráni naprosto náhodně, aby bylo zajištěno co největší možné spektrum lidí. Záměrem bylo zasáhnout co největší věkový rozsah respondentů, obě pohlaví a co největší rozsah vrstev, či povolání. K odpovědím na dotazník jsem vyzval převážně lidi v mém okolí a jejich rodiny, či přátele. Jedná se o pracující, studenty, nezletilé i důchodce. Jedná se o lidi s nulovými příjmy, průměrnou mzdou, důchodce či nadměrnou mzdou. Všechna tyto kritéria byla zahrnuta v dotazech pokládaných respondentům. Na dotazník odpovědělo více než 110 respondentů.

5.2 Hypotézy k výzkumu

Hypotéza č.1 Předpokladem je, že muži se setkávají s korupcí častěji než ženy.

Hypotéza č.2 Předpokládám, že lidé pracující ve městě, se setkávají s korupcí více.

Hypotéza č.3 Předpokladem je, že většina respondentů nevnímá některé vybrané běžné životní situace jako korupční.

Hypotéza č.4 Většina respondentů se domnívá, že politická moc v zemi s korupcí nebojuje dostatečně, nebo se jí dokonce sama účastní.

Hypotéza č.5 Většina respondentů se domnívá, že se Česká republika z hlediska korupčního indexu nachází jak ve světovém měřítku, tak v měřítku Evropské unie na horší pozici, než se nachází doopravdy.

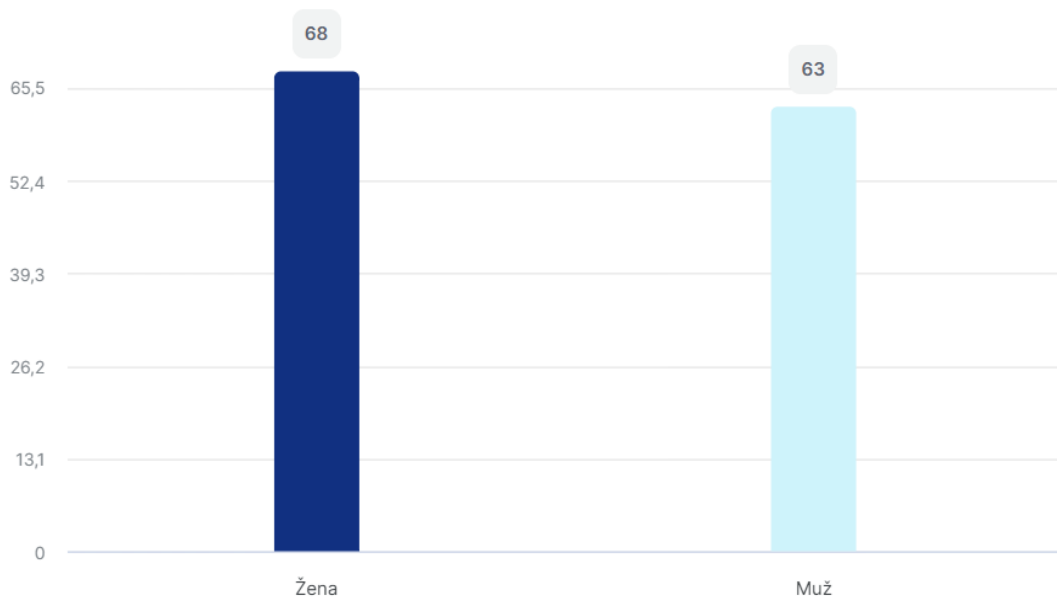
5.3 Výsledky výzkumu a jejich interpretace

V této sekci bude rozebráno dotazníkové šetření a jeho výsledky.

5.3.1 Dotazy rozdělující respondenty do skupin

Dotaz č.1 Jaké je Vaše pohlaví?

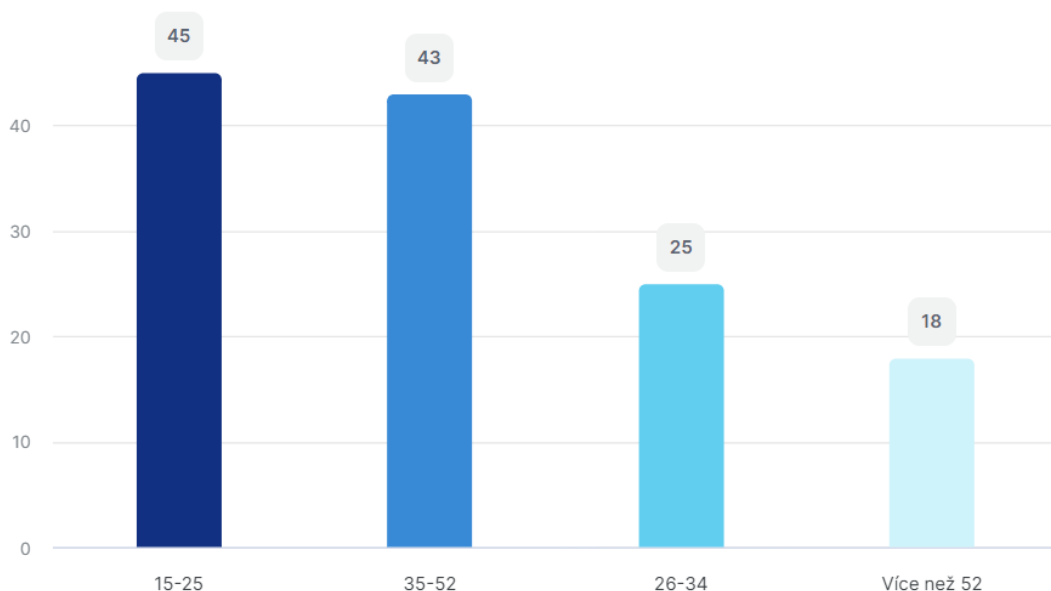
Dotazník začíná dotazem na pohlaví respondenta. Tento dotaz záměrně rozdělí respondenty na dva tábory, z nichž bude zaznamenán grafický výstup v odpovědích. Záměrem dotazu je rozlišit, jak problematiku korupce vnímají obě pohlaví a zároveň prozkoumat, v jakých situacích se nejčastěji setkávají s korupčním jednáním muži a v jakých situacích se s korupcí setkávají ženy. Předpokladem může pak být korupční situace běžnější u mužského pohlaví například při urychlení stavebního povolení, různých úředních záležitostí, či lehké korupční situace v automobilovém servise. U žen může být typickou situací například zvýhodňování žen na základě jejího vzhledu.



Obr 6 Pohlaví respondentů

Dotaz č.2 Do jakého rozmezí spadá váš věk

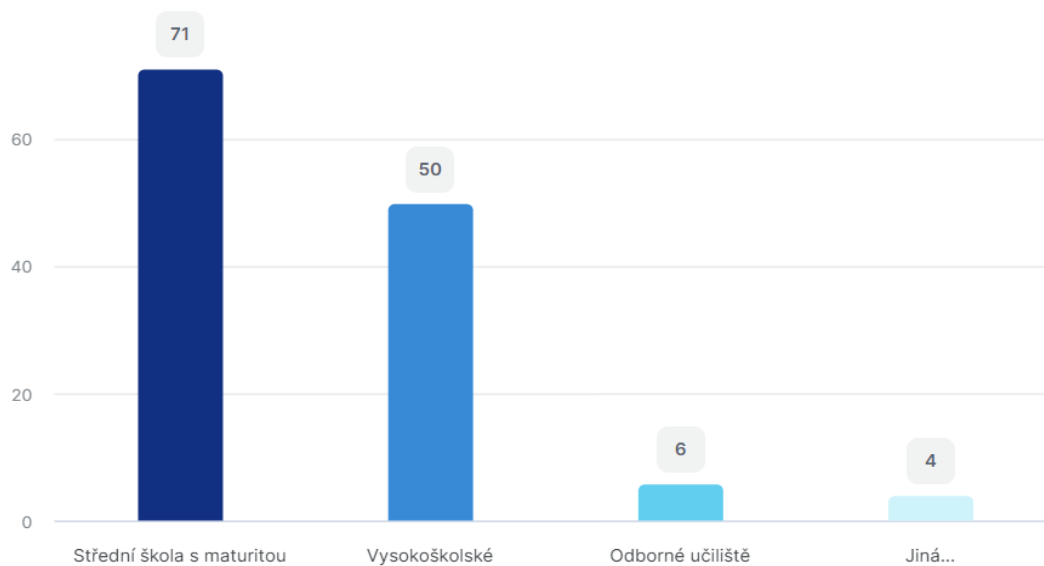
Otázka slouží k seznámení, s jakou věkovou kategorií dotazník převážně pracuje. Věk je záměrně rozdělen do čtyř kategorií. Kategorie první se týká respondentů ve studentském věku. Druhá kategorie se týká respondentů, kteří již mají vystudováno a narodili se těsně po revoluci. U těchto respondentů se očekává rozdíl, neboť na rozdíl od studentů již ve většině žijí rodinné životy, řeší rodinné problémy a pracují na plné úvazky. Poslední dvě kategorie se týkají respondentů narozených před revolucí. Třetí kategorie se týká respondentů, jež nedosáhli před revolucí plnoletosti. Čtvrtá kategorie se týká ostatních.



Obr 7 Věk respondentů

Dotaz č.3 Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

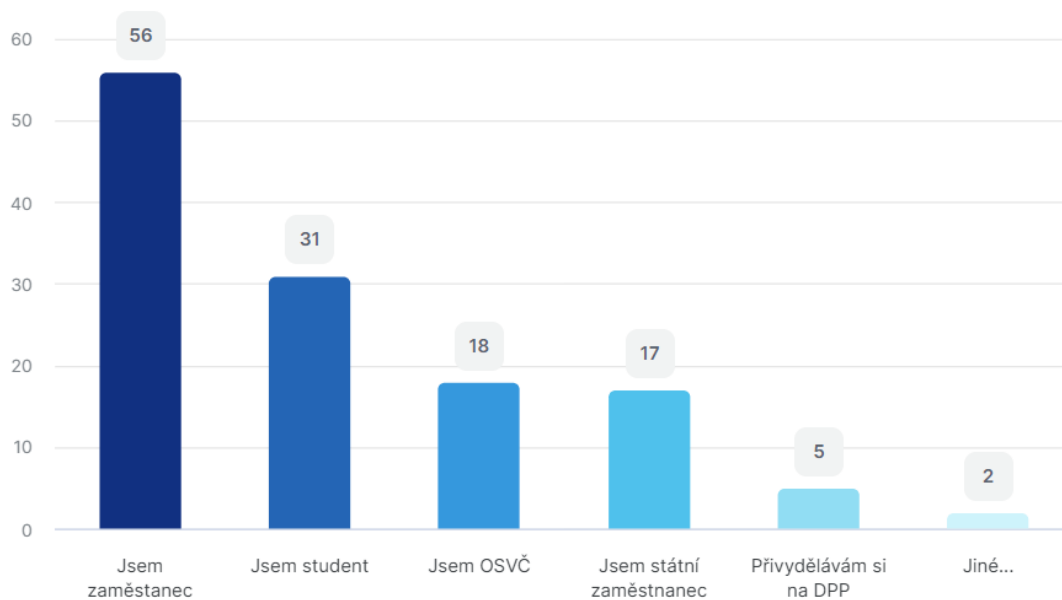
Dotaz č.3 se věnuje rozřazení respondentů do kategorií dle dosaženého vzdělání.



Obr 8 Vzdělání respondentů

Dotaz č.4 Jste zaměstnanec, nebo OSVČ?

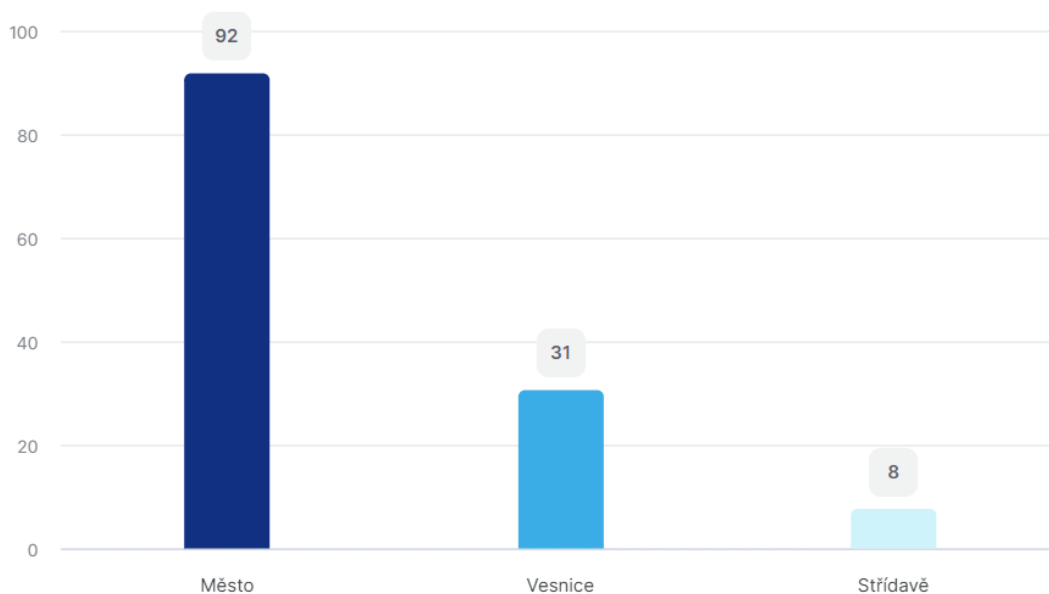
Tento dotaz plynule navazuje na dotaz předešlý, a to zejména pro rozšíření výsledku dotazů na konkrétní korupční situace.



Obr 9 Zaměstnání respondentů

Dotaz č.5 Žijete na vesnici, či ve městě?

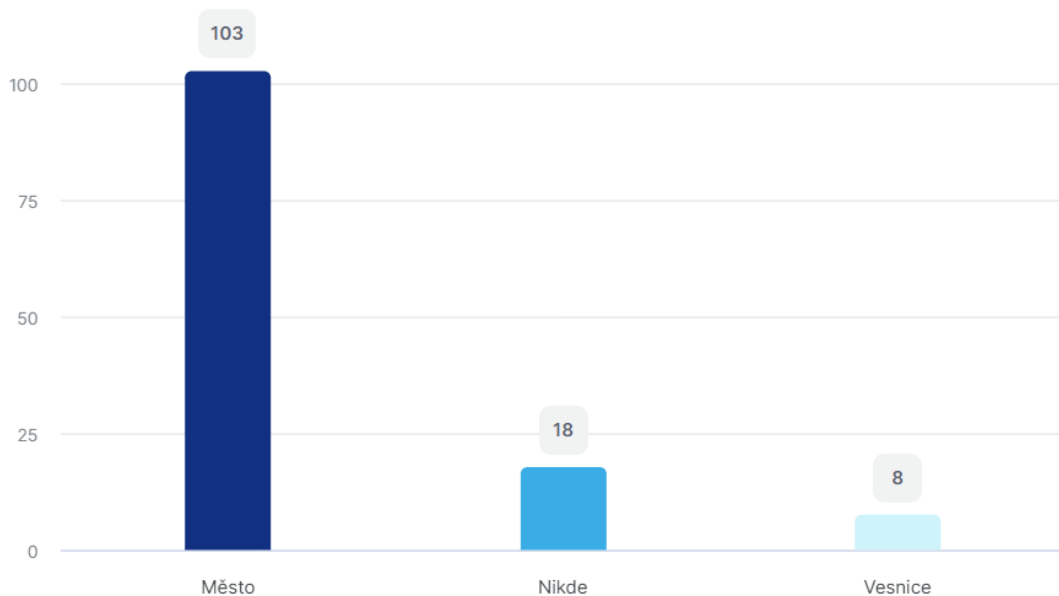
Pátá otázka se týká místa trvalého bydliště, a to konkrétně zda respondent žije ve městě, na vesnici, či střídavě. Tento dotaz může razantně ovlivňovat vnímání korupce i množství styků s korupcí jako takovou. Lze očekávat, že lidé žijící ve městech budou častěji uvádět, že již někdy byli svědky korupční situace, zejména z důvodu většího počtu obyvatel, většího počtu sídlících korporací, firem i státních institucí. Obecně také ve městech panuje větší kriminalita, objevuje se zde širší spektrum obyvatelstva z hlediska příjmů. Na vesnici může docházet například častěji k materiálním korupčním situacím. Zároveň zde může docházet častěji ke korupci také z důvodu menšího povědomí o korupci jako takové a jejím nebezpečí. I přes to by bylo na základě těchto úvah překvapivé, pokud by se ukázalo, že respondenti žijící na vesnici se setkávají s korupcí častěji.



Obr 10 Místo bydliště respondentů

Dotaz č.6 Kde pracujete?

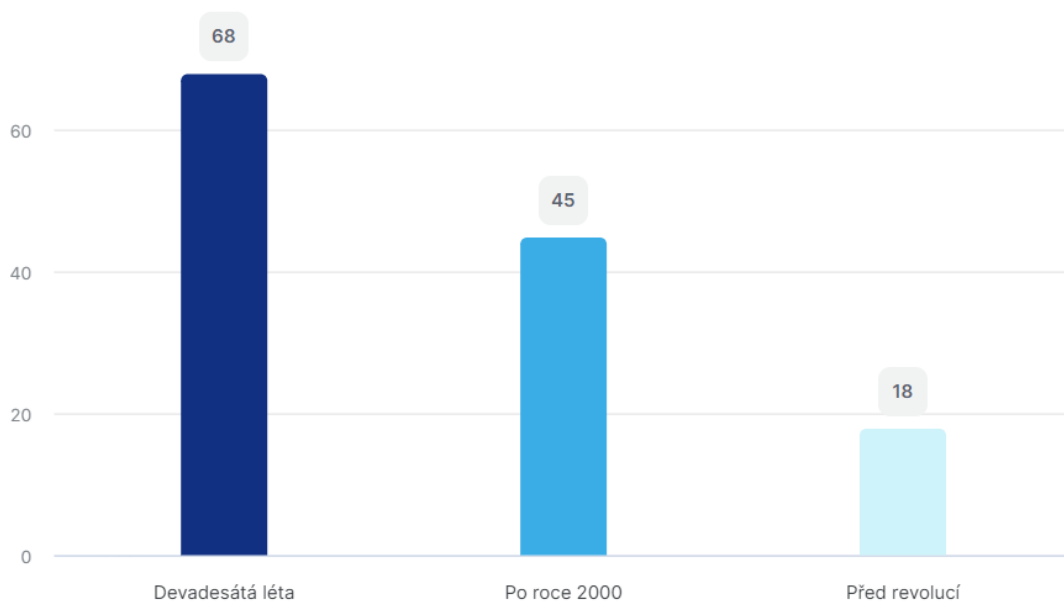
Tento dotaz plynule navazuje na dotaz předchozí. Mezi odpověďmi jsou zahrnuty možnosti město, nebo vesnice. Motivací pro položení tohoto dotazu bylo prohloubit znalost o respondentovi, neboť výsledková analýza by mohla sice ukázat, že se lidé na vesnici, či ve městech setkávají s korupcí více, ale také by mohla být zavádějící. Analýza by bez tohoto dotazu mohla vzbudit například myšlenku, že lidé na vesnici se setkávají s korupcí častěji. Tímto dotazem můžeme jednoduše odhalit fakt, že lidé žijící na vesnici se setkávají s korupcí často v práci, kterou vykonávají ve městě.



Obr 11 Místo pracoviště respondentů

Dotaz č.7 Jaké období vnímáte z hlediska korupce jako nejhorší?

Tento dotaz slouží pro zjištění, jak respondenti vlastně korupci vnímají. Jelikož se bakalářská práce věnuje i historickému hledisku korupce, dotaz slouží pro rozšíření rešerše o vnímání respondentů. Odpovědi zahrnují kategorie, které sama bakalářská práce rozebírá. Jsou to období před revolucí, devadesátá léta a po roce 2000.



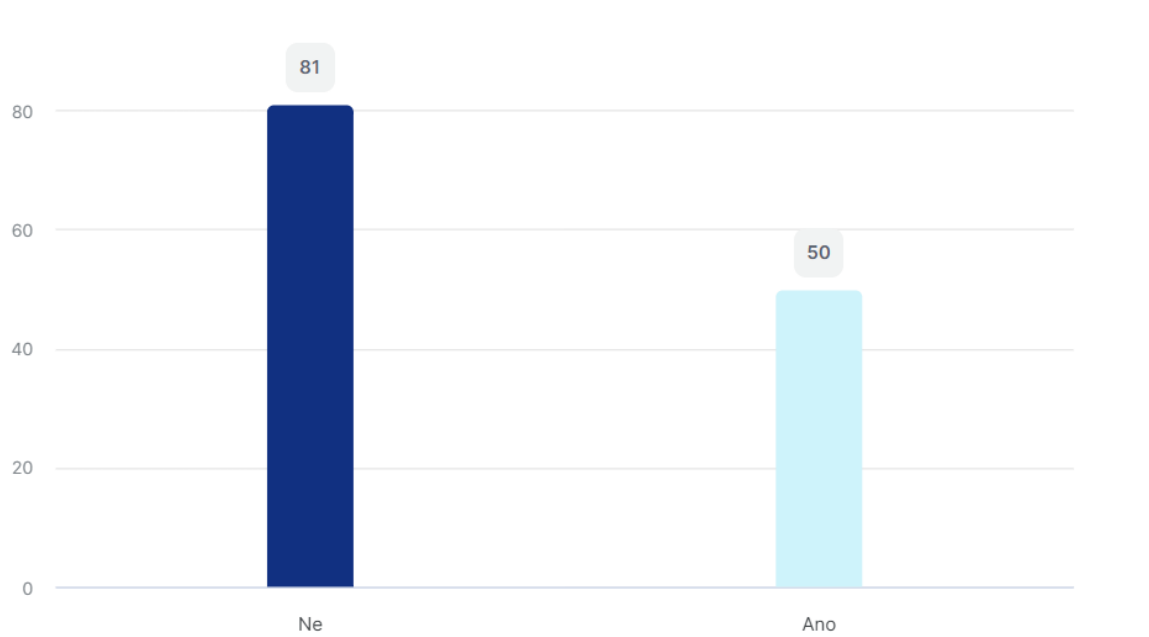
Obr 12 Vnímané období

5.3.2 Dotazy zkoumající četnost korupce v našem okolí

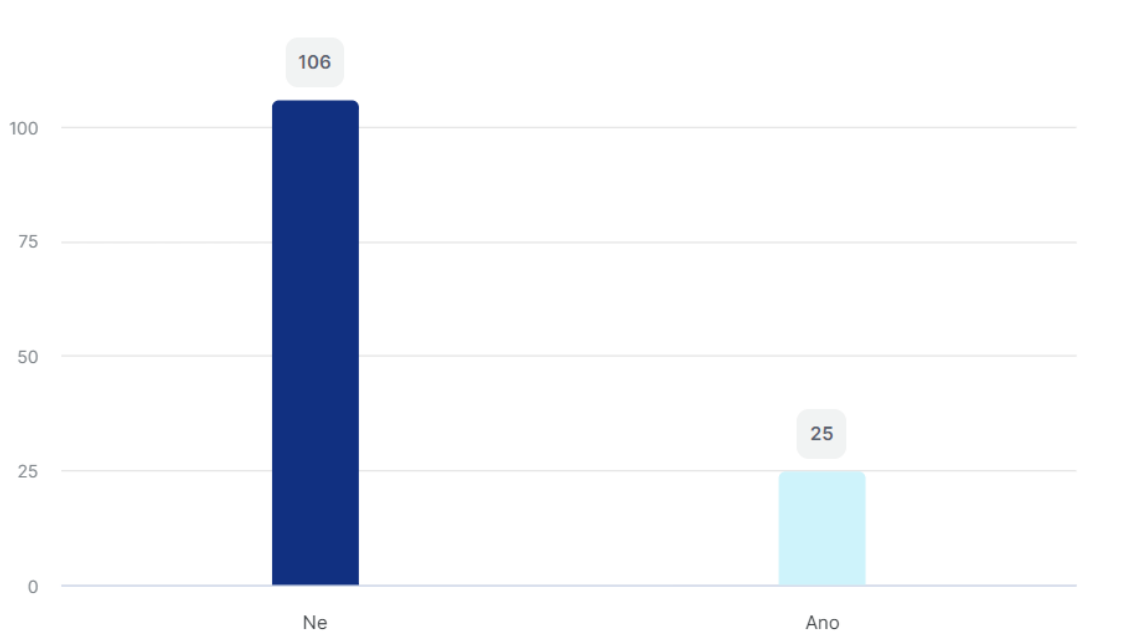
Tato oblast zkoumá běžnou korupci, se kterou se můžeme setkávat denně všude kolem nás.

Dotaz č.8 Byl/a jste někdy svědkem korupční situace?

Dotazy 8.,9. a 10. slouží jako druhá část hypotézy č.1, která se snaží odhalit, zda se častěji setkávají s korupcí muži, nebo ženy.

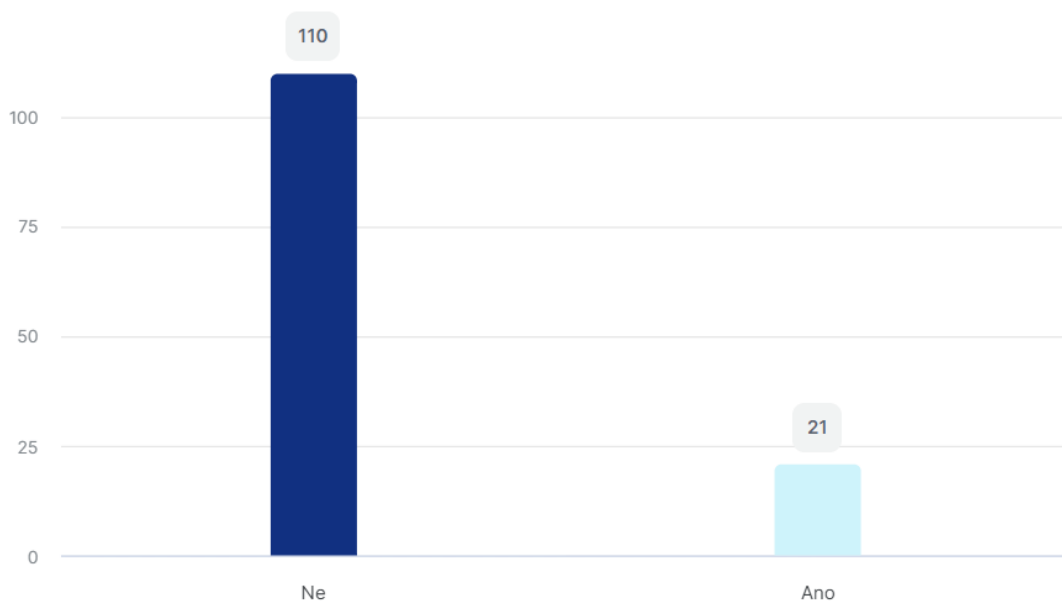


Obr 13 Svědectví korupční situace

Dotaz č.9 Byl Vám někdy nabídnut úplatek?

Obr 14 Svědectví korupční situace

Dotaz č.10 Nabídl/a jste někdy úplatek?



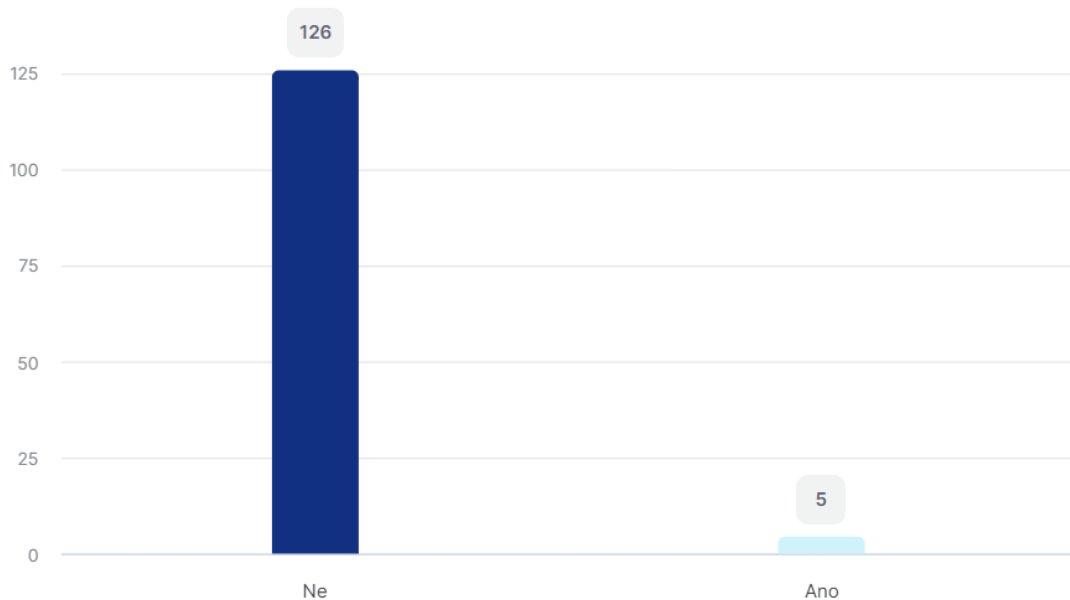
Obr 15 Svědectví korupční situace

5.3.3 Dotazy zkoumající vnímání korupce respondenty

Tato oblast dotazů zkoumá vnímání respondentů běžných korupčních situací. Dále pak zkoumá, zda tyto běžné denní situace vnímají jako korupční.

Dotaz č.11 Vnímáte jako úplatek pouze peněžní obnos?

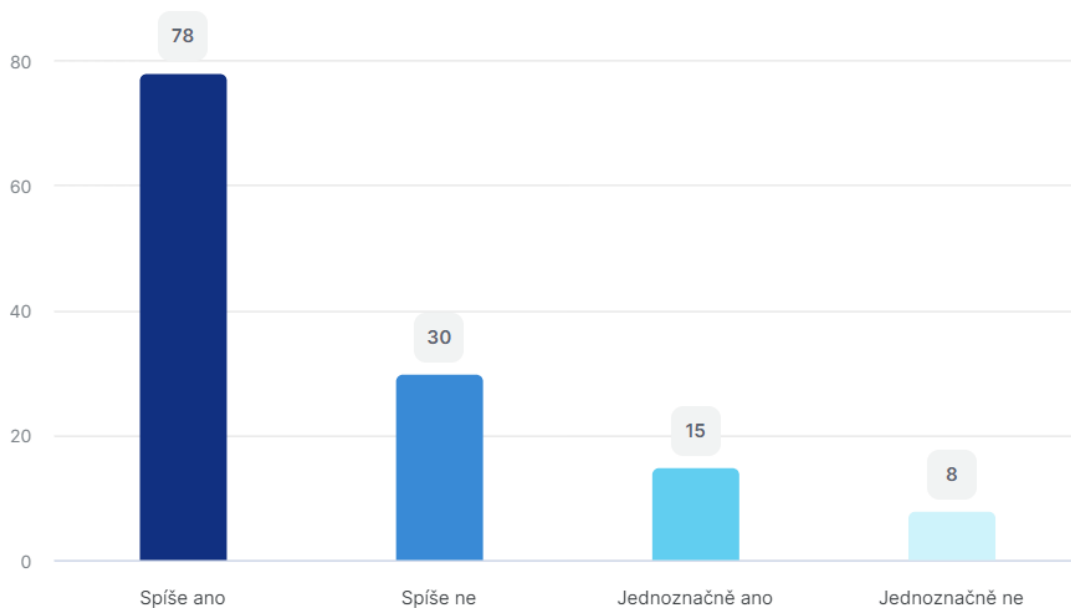
Cílem následujících dotazů je potvrdit či vyvrátit hypotézu č.3 Analýza odpovědí pak ukáže, zda je schopen respondent vnímat běžné denní situace jako korupční. Například když nám někdo nabídne domácí buchtu, výměnou za urychlení pracovního procesu, nebo když vezmeme například zákazníka rychleji oproti zákazníkům, kteří v řadě stáli dříve. Druhou možností pak je, že respondent vnímá jako korupci pouze peněžní výměnu za určitou službu, nebo například odpustek od státního orgánu.



Obr 16 Dotazy k hypotéze č.3

Dotaz č.12 Očekáváte od někoho z Vašich přátel, vykonávajícího pro Vás službu, že bude kvalitnější, protože jste přáteli?

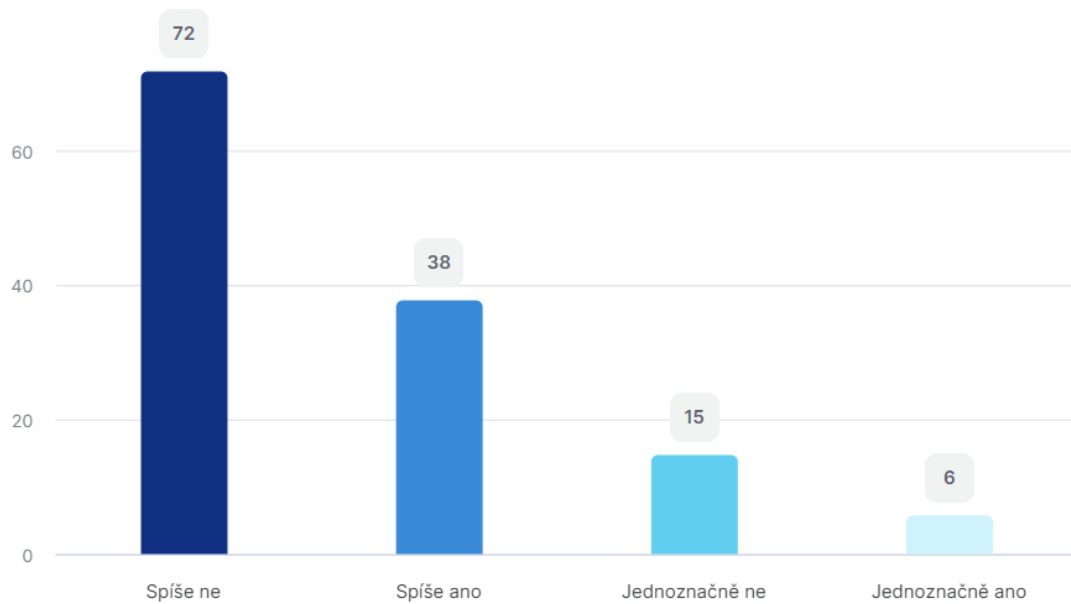
Očekává se, že jedním z problémů, který ovlivňuje korupci a zvyšuje jí, je například to, že jsou lidé o korupci málo informovaní. Myšlenkou je, že lidé přehlíží každodenní korupční situace a vnímají je jako neškodné, jenže tyto korupční situace mohou být podhoubím pro korupční situace většího rázu. Pak tedy můžeme hovořit o malých korupčních situacích jako o přímém podhoubí pro velké korupce.



Obr 17 Dotazy k hypotéze č.3

Dotaz č.13 Vnímáte situaci z předchozí otázky, jako korupční situaci?

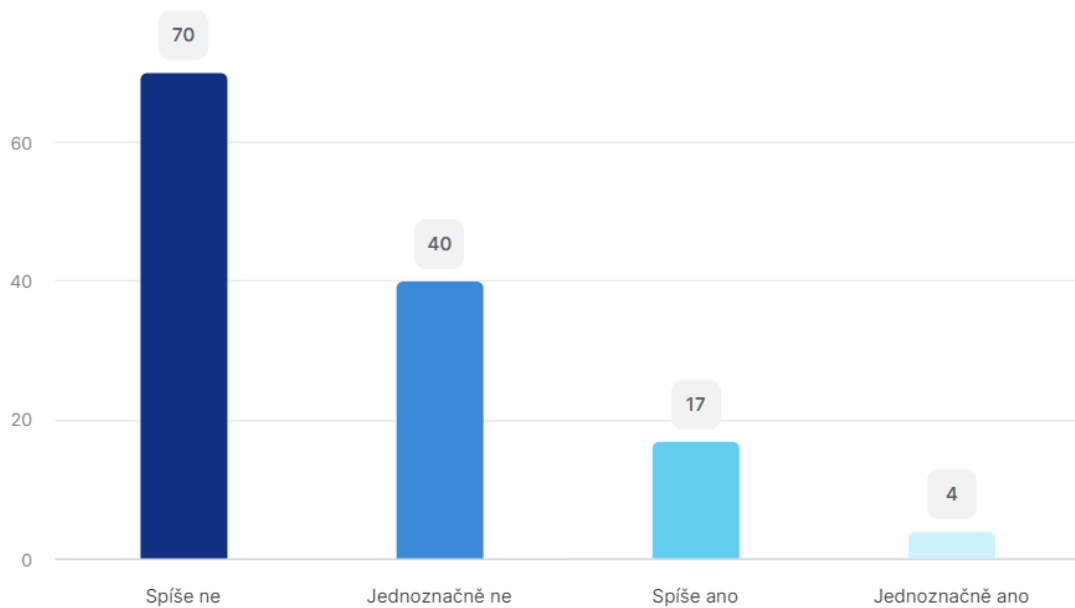
Motivace dotazu je vysvětlena v předchozím bodě.



Obr 18 Dotazy k hypotéze č.3

Dotaz č.14 Myslíte si, že přijmout úplatek v podobě maličkosti (domácí slivovice, domácí buchta) je amorální?

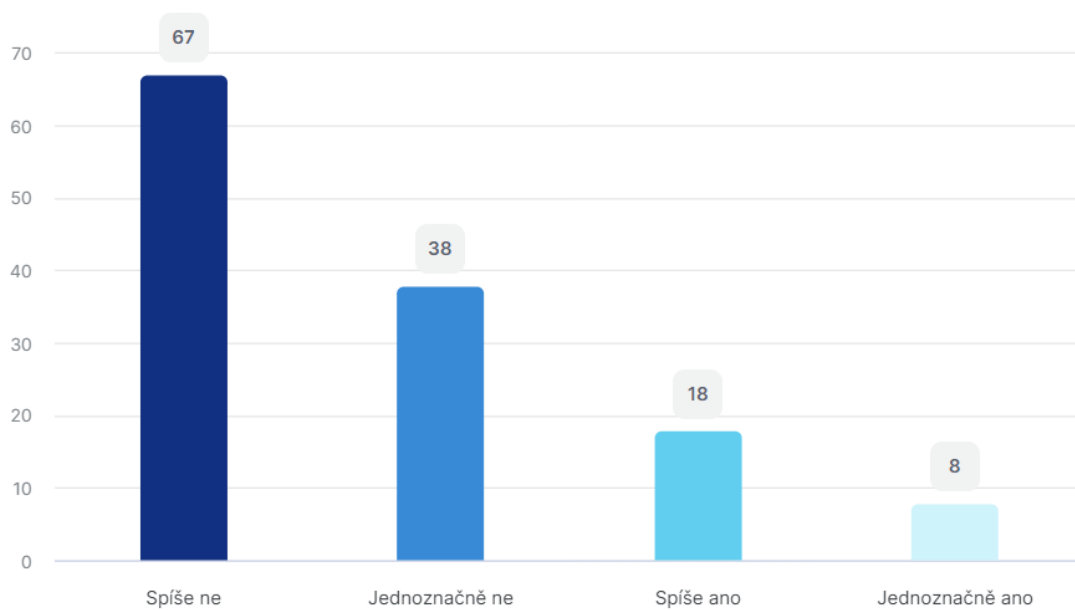
Tento dotaz zapadá do série dotazů mířících na hypotézu č.3, motivací je zjistit, jaké jsou hranice vnímání korupce od respondentů. Předpokladem je zde odpověď spíše negativní, neboť toto je běžným společenským jevem, otázkou pak zůstává, zde respondenti vnímají tuto situaci jako amorální.



Obr 19 Dotazy k hypotéze č.3

Dotaz č.15 Souhlasíte, že úplatek v podobě maličkosti je podhoubím pro velké korupční kauzy?

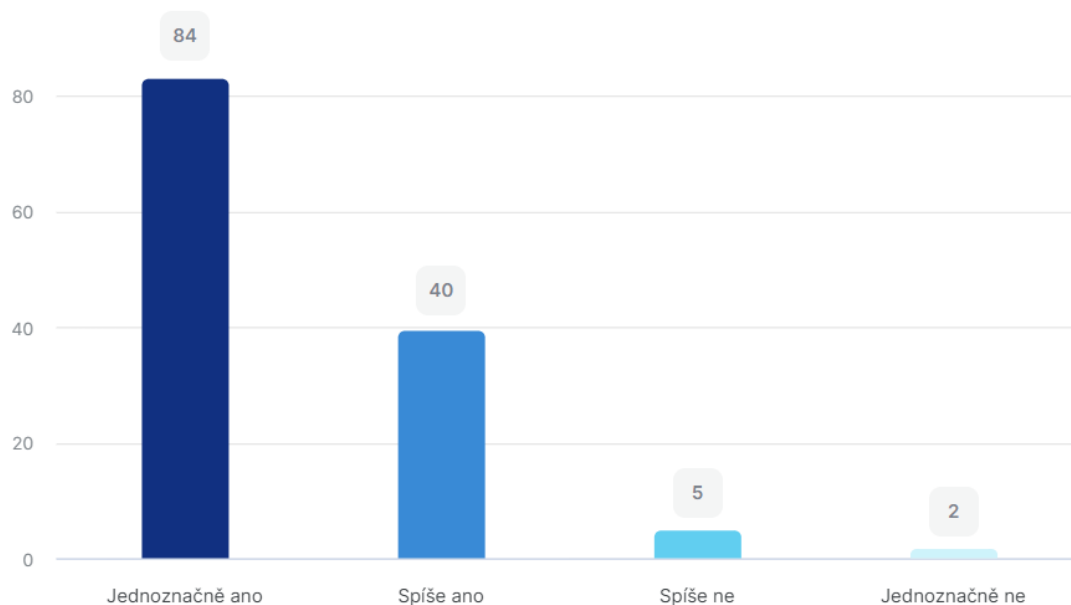
Tento dotaz plynule navazuje na dotazy předchozí. Dotaz směřuje na vnímání korupce respondenty tak, že zkoumá, zda vnímají respondenti malé úplatky jako korupční, s tím souvisí i to zda je vnímají jako amorální a pak jestli souhlasí, že tyto kauzy vlastně přímo přispívají nebo předchází větším korupčním kauzám.



Obr 20 Dotazy k hypotéze č.3

Dotaz č.16 Myslíte si, že korupce nepříznivě ovlivňuje chod státu?

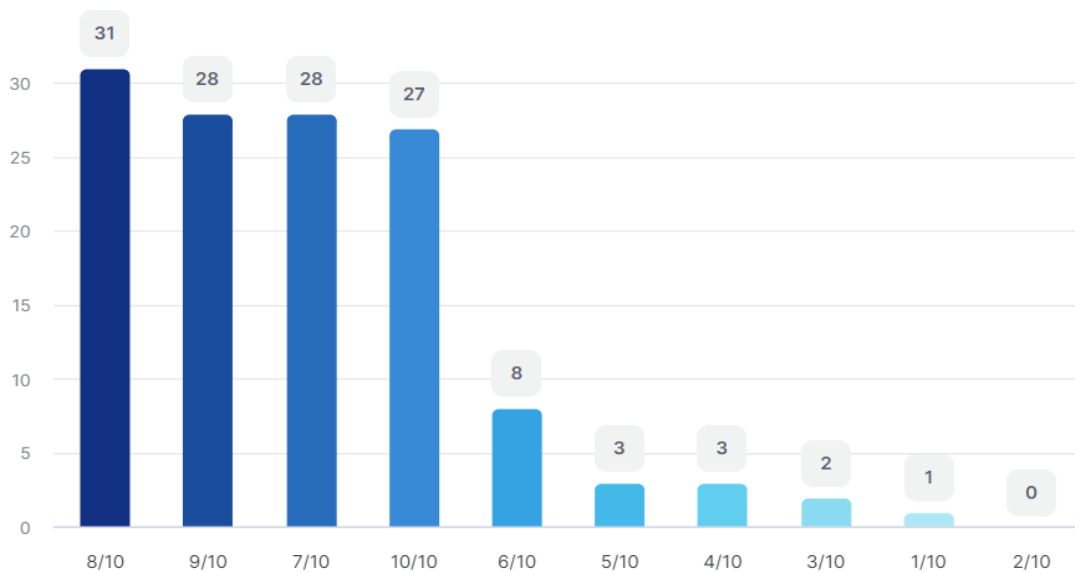
Tento dotaz zkoumá vnímání respondentů, související s hypotézou č.5. Hypotéza předpokládá, že respondenti vnímají nepříznivost korupce ve vztahu k chodu státu, zároveň pak předpokládá, že respondenti vnímají Českou republiku ve světovém měřítku negativně z hlediska korupčních indexů.



Obr 21 Vnímání korupce respondenty

Dotaz č.17 Označte, jak silně vnímáte korupci jako nebezpečí vůči chodu státu

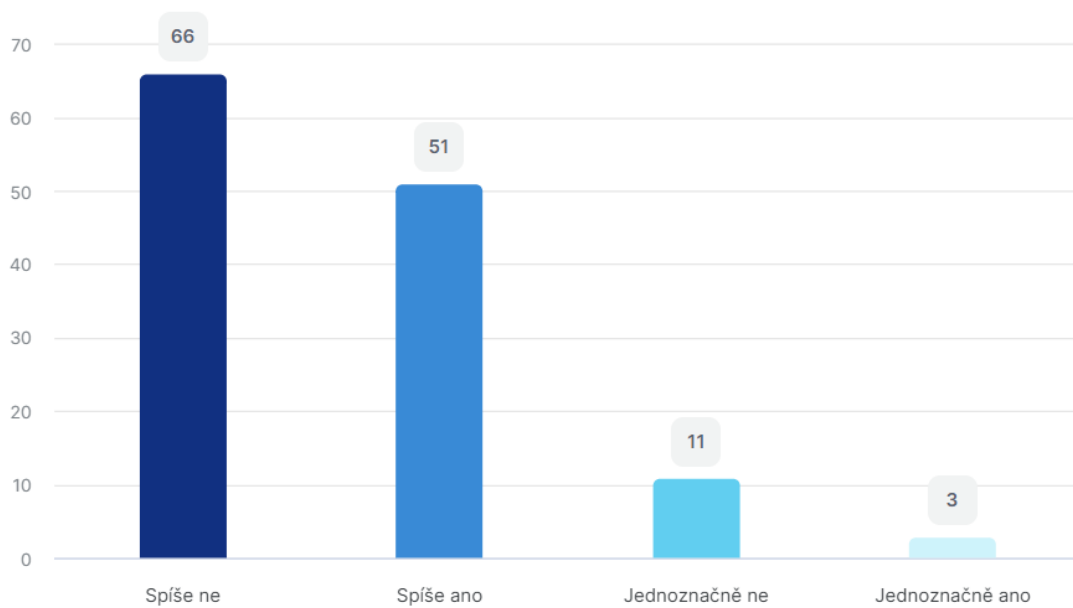
Dotaz slouží pro korupční dotazy směřující k chodu státu.



Obr 22 Vnímání korupce respondenty

Dotaz č.18 Souhlasíte s tím, že současná vláda podniká kroky proti korupci?

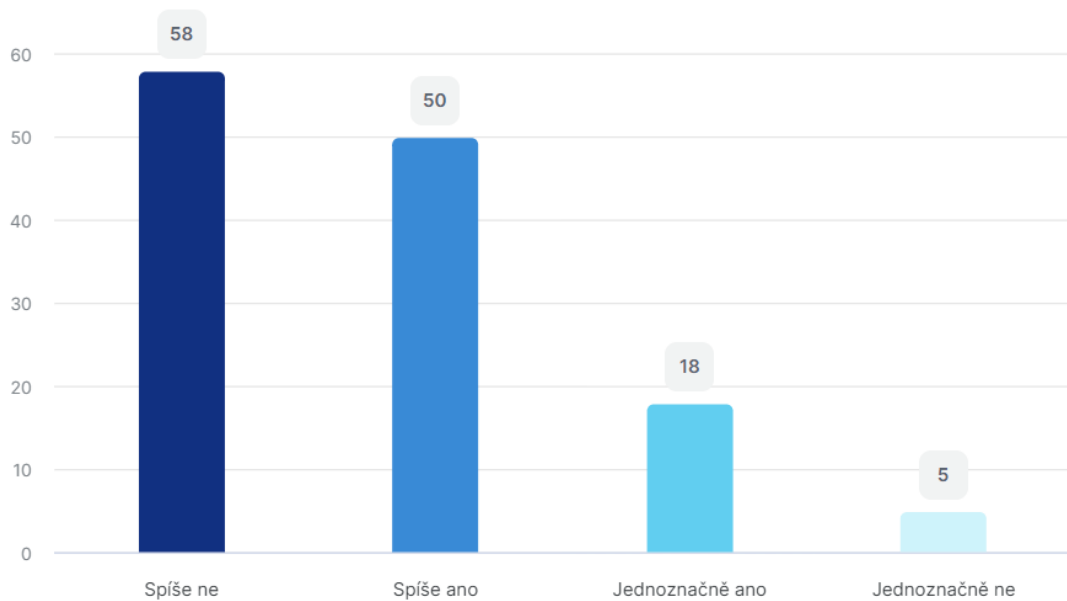
Vláda Andreje Babiše od roku 2013 přinesla razantní nárůst korupčních kauz a zhoršení jednotlivých hledisek v korupčních ukazatelích od mezinárodního korupčního indexu. Dotaz tedy zní, jestli se respondenti domnívají, že současná vláda přinese zlepšení v podobě snížení korupčního indexu. Tomu by mohl například nahrávat fakt, že současný premiér není podnikatelsky aktivní a není tak často ve střetu zájmů. [11]



Obr 23 Dotazy k hypotéze č.4

Dotaz č.19 Myslíte si, že se současná vláda dopouští korupčního jednání?

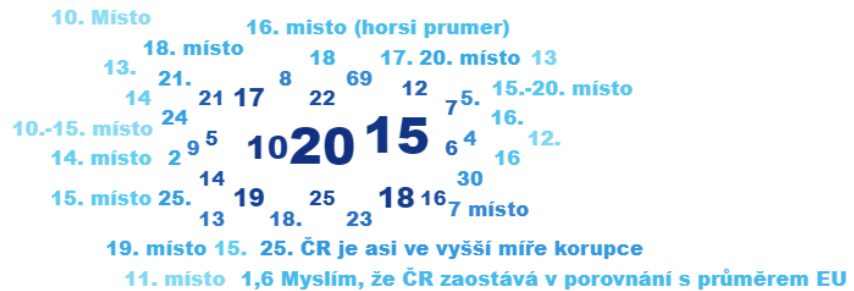
Současná vláda se od nástupu do mandátu potýká s obrovským množstvím problémů spojených zejména s válkou na Ukrajině a s tím souvisejícími problémy například ohledně pohonných hmot, plynu atd. Tato skutečnost by mohla zapříčinit menší pozornost obyvatelstva na menší korupční kauzy, ovšem od nástupu současné vlády do mandátu jsme již byli svědky kauzy Dozimetr, kde byli angažováni její nynější členové. Dotaz se snaží odhalit výsledek hypotézy č.4.



Obr 24 Dotazy k hypotéze č.4

Dotaz č.20 Tipněte si, na jaké pozici se v rámci korupce nachází Česká republika v Evropské Unii

Tento dotaz je potřebný pro rozklíčování hypotézy č.5 Česká republika se v rámci Evropské unie již cítá 27 členů nachází na ne úplně lichotivé 16. pozici, kam poskočila z místa 19. [11]



Obr 25 Dotazy k hypotéze č.5

Dotaz č.21 Tipněte si, na jaké pozici se v rámci korupce nachází Česká republika ve světové tabulce

Ve světové tabulce se nachází Česká republika na 56. pozici. Je nutno podotknout, že se za posledních 15 let Česká republika téměř nikam neposunula. Na chvostu tabulky se nachází Somálsko. Indexu vnímání korupce se zúčastnilo 195 světových zemí, jejichž svrchovanost uznává OSN. [11]



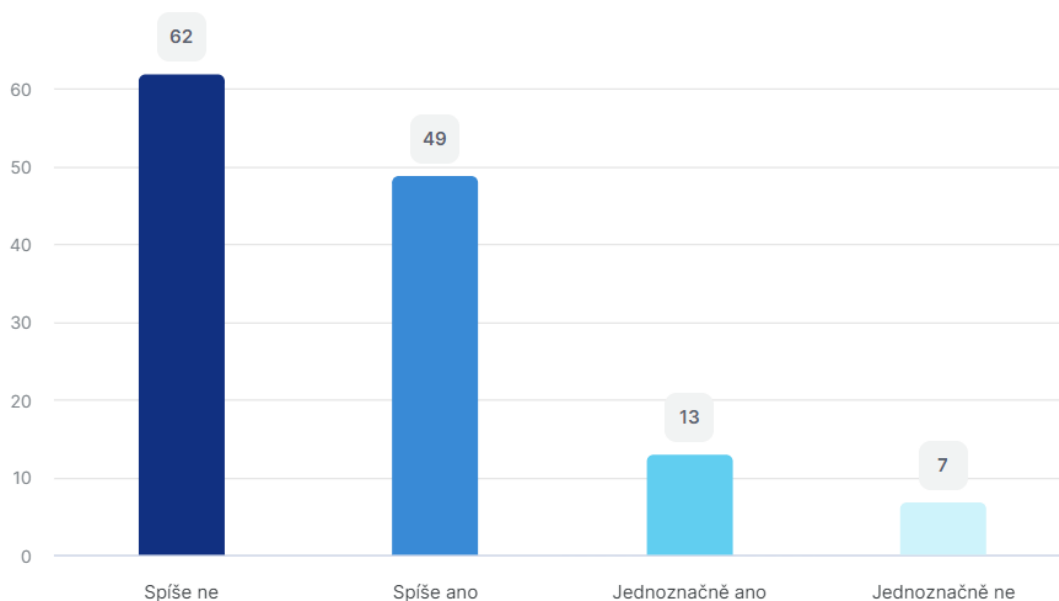
Obr 26 Dotazy k hypotéze č.6

Dotaz č.22 Napište, jak by podle Vás měl stát úspěšně bojovat s korupcí?

Dotaz šetří vnímání respondentů, hledá nápady a zkoumá, jak by je vlastně respondenti řešili. Respondent je v poznámce seznámen s faktem, že na prvním místě světové tabulky se nachází Dánsko. Dále je již na respondentech, zda například zváží, jestli by nebylo dobré se od něj inspirovat svými protikorupčními zákony, nebo jinými kroky, nicméně taky je možné, že země bojují proti korupci zvýšením platů, čímž snižují možnost korupce, neboť ten, kdo by se chtěl korupce dopustit by musel použít na podplacení více prostředků. V tomto směru se samozřejmě nelze s některými západními zeměmi srovnávat. [11]

Dotaz č.23 Myslíte si, že by se u nás korupce snížila za předpokladu, že by zde byly platy srovnatelné se západními zeměmi?

Poslední dotaz se zaměřuje vnímání respondentů, které by mohla svým způsobem řešit prevenci proti korupci. Na stupnici čtyř odpovědí má respondent zhodnotit, jak moc se domnívá, že je tato prevenční praktika účinná.



Obr 27 Dotazy k hypotéze č.5

5.4 Diskuze výsledků

Pro dotazníkové šetření byl použit kvantitativní způsob. Zapojeno bylo celkem 107 respondentů skládajících se ze známých a případně jejich známých. Jsou to lidé napříč věkovými kategoriemi, profesemi atd. Jedná se převážně o lidi ze Zlínského a Olomouckého kraje. Dotazník pak nenabízí pohled pouze jedné zájmové skupiny, ale několika navzájem neznámých lidí. Dotazník mimo jiné šetří vnímání respondentů z hlediska možné minimalizace korupce ve společnosti.

5.4.1 Možná minimalizace korupce

Na základě teoretické části a zároveň několika dotazů v části praktické je možné sledovat několik možných metod minimalizace korupce. Jednou z metod, jak mírnit korupci může být majetková transparentnost. Nicméně tato metoda je v současné době poměrně moderní, avšak často neúplná, nebo diskutabilní. Politické strany, subjekty, nebo společnosti se mohou tvářit transparentně pouze tak, jak jim to vyhovuje. Takové politické subjekty si pak mohou na údajné transparentnosti stavět kampaň. Proto dle mého názoru tato metoda není samostatně účinná, lze nad ní však přemýšlet například v kombinaci s jinými metodami. Další možnou minimalizační metodou může být například celoživotní prevence a práce s korupcí ve vzdělávacím systému. Korupce by měla být správně popsána a definována. Z dotazníkového šetření lze jednoduše vyčíst, že spousta respondentů vlastně nezná hranice, kdy se o korupci jedná a kdy nikoliv. Téměř třináct procent respondentů na dotaz ohledně mírnění korupce odpovědělo „Nevím“. Pokud bychom měli možnost již například od základní školy o korupci mluvit, správně ji rozeznávat, pak bychom jako společnost měli povědomí o její závažnosti a mohli ji tvrdě trestat. A to opravdu tvrdě, neboť pokud bychom se dostali do situace, že případný postih bude menší než výnos z korupčního jednání, pak nebudeme schopni ji bránit.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, korupci nejlépe odolává Dánsko a v těsném závěsu za ním se nachází další severské země. To může být například následkem faktu, že v těchto zemích jsou největší průměrné platy nejen v Evropě, ale i na světě. Kvalita života je zde také na vysoké úrovni. Na základě lidské spokojenosti pak nemusí docházet k potřebě se obohacovat navíc. Dánsko má také řadu kvalitních protikorupčních zákonů. [11]

5.4.2 Výsledky hypotéz

Pro dotazník bylo zvoleno celkem pět hypotéz. Každá z nich zaujímá určitou část otázek použitých v dotazníkovém šetření. Následující část bude vedena k rozboru a vyhodnocení jednotlivých hypotéz.

5.4.2.1 Hypotéza č.1 Předpokladem je, že muži se setkávají s korupcí častěji než ženy.

V tomto případě na základě kontingenční tabulky bylo zjištěno, že hypotéza číslo 1 se potvrdila. Dle tabulky můžeme vidět, že muži se setkávají s korupcí častěji. 51 procent mužů odpovědělo, že již někdy bylo svědkem korupční situace. Naopak u žen je tohle číslo o dost nižší. Pouze 26 procent žen odpovědělo, že již bylo součástí korupční situace.

1. OTÁZKA		2. OTÁZKA		
1. Jaké je Vaše pohlaví?		8. Byl/a jste někdy svědkem korupční situace?		
	Muž	Žena	Celkem	
Ano	32	18	50	
Ne	31	50	81	
Celkem	63	68	131	

Obr 28 Výsledek hypotézy č.1

5.4.2.2 Hypotéza č.2 Předpokládám, že lidé pracující ve městě se setkávají s korupcí více.

Tato hypotéza se potvrdila, nicméně při tvorbě hypotézy byl předpokládán zásadnější rozdíl. I tak 40 procent respondentů žijících ve městě uvedlo, že již bylo svědkem korupční situace, což je téměř každý druhý obyvatel města. U respondentů pracujících na vesnici je to číslo nižší, a sice 29 procent. I tak jsou to poměrně vysoká čísla a ukazují, že korupce je jedním ze zásadních problémů současnosti.

1. OTÁZKA		2. OTÁZKA		
6. Kde pracujete?		8. Byl/a jste někdy svědkem korupční situace?		
	Město	Vesnice	Nikde	Celkem
Ano	40	3	6	49
Ne	63	5	12	80
Celkem	103	8	18	129

Obr 29 Výsledek hypotézy č.2

5.4.2.3 Hypotéza č.3 Předpokladem je, že většina respondentů nevnímá některé vybrané běžné životní situace jako korupční.

I tato hypotéza se potvrdila, a to tentokrát naprosto přesvědčivě. Respondenti byli nejprve dotazováni na to, zda již byli svědky, či účastníky korupční situace, následně jim pak byla nabídnuta situace, kdy jsou zvýhodněni na úkor druhých na základě osobní známosti. Naposled pak měli respondenti určit, zda vnímají jako amorální přijmout nepeněžní drobný úplatek ve formě například domácí buchty, nebo slivovice. Tyto dva poslední dotazy následně byly doplněny dotazem, zda je respondenti vnímají jako korupční situace. Ukázalo se, že 70 procent mužských a 64 procent ženských respondentů se přiklání k negativní odpovědi. Celkově pak 66 procent respondentů, tedy dvě třetiny z nich nevnímá běžné životní situace, které lze nazývat korupčními, jako korupční.

1. OTÁZKA		2. OTÁZKA	
1. Jaké je Vaše pohlaví?		13. Vnímáte situaci z předchozí otázky jako korupční situaci?	
	Muž	Žena	Celkem
Jednoznačně ano	4	2	6
Spíše ano	16	22	38
Spíše ne	34	38	72
Jednoznačně ne	9	6	15
Celkem	63	68	131

Obr 30 Výsledek hypotézy č.3

5.4.2.4 Hypotéza č.4 Většina respondentů se domnívá, že politická moc v zemi s korupcí nebojuje dostatečně, nebo se jí dokonce sama účastní.

Při tvorbě hypotézy bylo předpokladem, že výsledek bude méně čitelný než zbytek hypotéz. Lze to odůvodnit například skutečností, že současná vláda momentálně řeší jiné problémy, především spojené s rostoucí inflací a také jiné záležitosti spojené s válkou na Ukrajině. Z tohoto důvodu je pozornost obyvatelstva zaměřená na jiná témata a ani politicky exponované osoby neřeší přednostně ve svých projevech svůj boj proti korupci. Tím pádem mohli odpovídat přesvědčivě pouze lidé, kteří se o politickou situaci zajímají více a zbytek respondentů se pravděpodobně řídil pocity vnímání současné politické situace. I proto můžeme z první tabulky vyčíst přibližně vyrovnané výsledky, převažující spíše na negativní stranu, to může být například dlouhodobou nespokojeností obyvatelstva se současnou politickou kulturou v České republice. Kvůli tomu se mohou automaticky respondenti instinktivně přiklánět k negativní odpovědi, nebo také může být důvodem nespokojenost s kroky, jež podniká současná vládní pětikoalice.

	Muž	Žena	Celkem
Jednoznačně ano	1	2	3
Spíše ano	27	24	51
Spíše ne	33	33	66
Jednoznačně ne	2	9	11
Celkem	63	68	131

Obr 31 Výsledek hypotézy č.4

U druhé tabulky můžeme sledovat zvláštní výsledek: 44 procent mužů se domnívá, že se členové současné vlády korupce přímo dopouští. To může být například reakce na kauzu Dozimetr, jež zasáhla několik členů současné vlády. U mužů by se tedy daná hypotéza nepotvrdila. U žen sledujeme obdobný projev vůči současné vládě, kdy 38 procent ženských respondentů uvedlo, že se domnívá, že současná vláda se přímo korupce účastní.

V celkovém součtu pak 41 procent všech respondentů označila, že se současná vláda dopouští korupce, tím pádem je tato hypotéza vyvrácena.

	Muž	Žena	Celkem
Jednoznačně ano	5	13	18
Spíše ano	22	28	50
Spíše ne	32	26	58
Jednoznačně ne	4	1	5
Celkem	63	68	131

Obr 32 Výsledek hypotézy č.4

5.4.2.5 Hypotéza č.5 Většina respondentů se domnívá, že se Česká republika z hlediska korupčního indexu nachází jak ve světovém měřítku, tak v měřítku Evropské unie na horší pozici, než se nachází doopravdy.

Z důvodů popsaných výše byla vytvořena i tato hypotéza, která opět předpokládá, že respondenti vnímají Českou republiku negativně. Tato hypotéza navíc předpokládá, že respondenti vnímají Českou republiku na horší pozici, než se doopravdy nachází.

V rámci Evropské unie se Česká republika z celkových 27 členských zemí nachází na 16. pozici. Z celkových 127 odpovědí bylo zjištěno, že hned 59 respondentů tipovalo horší výsledek, než je realita. Přesné 16. místo tipovalo 7 respondentů. Zbýlých 66 respondentů předpokládá, že se Česká republika nachází na lepší pozici, než je skutečnost. Pokud tato čísla vyjádříme v procentech, pak k horší variantě se přiklonilo 46 procent respondentů. V tom případě je z hlediska Evropské unie hypotéza vyvrácena. [11]

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
20	12	9.2%
15	12	9.2%
10	8	6.1%
18	7	5.3%
19	6	4.6%

Obr 33 Výsledek hypotézy č.5

Co se týče světové tabulky, zde se Česká republika nachází na ne příliš lichotivém 56. místě z celkových 195 zemí. Z celkových 127 odpovědí respondentů bylo zjištěno, že 73 respondentů uvedlo tip, který staví Českou republiku na ještě méně lichotivou pozici. Skutečnou pozici netipoval nikdo z respondentů. Pozitivně tipovalo 54 respondentů. Pokud výsledek vyjádříme v procentech zjistíme, že hned 57 procent respondentů vnímá Českou republiku ještě na horší pozici, než na které se skutečně nachází. Tím pádem je tato část hypotézy potvrzena. [11]

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
50	9	6.9%
100	7	5.3%
30	4	3.1%
150	4	3.1%
15	3	2.3%

Obr 34 Výsledek hypotézy č.5

ZÁVĚR

Korupce naprosto bez debat negativně ovlivňuje chod každé demokratické i nedemokratické země. První zmínky o ní zaznamenáváme už ze starověkého Egypta. I přes to se nedaří současným státníkům proti ní efektivně bojovat. Domnívám se, že korupce není dostatečně popsána a vymezena. Běžní občané se s korupcí setkávají téměř denně, nebo se ji sami účastní, aniž by vlastně vnímali, že to, čeho se dopouští se skutečně dá označit za korupci. Tyto situace pak můžou přímo znamenat podhoubí pro velké korupční kauzy, které například zejména v devadesátých letech dvacátého století stály státní pokladnu desítky, ne-li stovky miliard korun. Tyto korupční kauzy byly a nejspíše pořád jsou součástí jak podnikatelské kultury, tak jednoznačně politické, nebo například i sportovní.

Bakalářská práce se pokusila korupci popsat, jaký význam slovo má a odkud pochází. Dále rozebrala, v jakých formách se může taková korupce vyskytovat a v jakých mírách ji můžeme běžně potkávat. Následně práce zmínila několik konkrétních kauz v současnosti i historii České republiky a popsala v jakém stavu se současně vzhledem ke korupci naše země nachází. V poslední teoretické části práce uvedla možnosti podobnosti korupce s lobbingem a popsala jejich rozdíly.

V praktické části za pomoci dotazníkového šetření práce zkoumala kvantitativním způsobem vnímání korupce respondenty. Pro dotazníkové šetření bylo sestaveno několik hypotéz. První hypotéza byla potvrzena a ukázala, že muži se setkávají s korupcí častěji než ženy. Druhá hypotéza se také potvrdila a ukázala, že lidé pracující ve městě se opět více setkávají s korupčními situacemi. Třetí hypotéza se opět potvrdila a ukázala, že vybrané běžné životní situace většina respondentů nevnímá jako korupční. Čtvrtá z hypotéz se potvrdila pouze napůl. V první části hypotézy se potvrdilo, že se respondenti domnívají, že se současná vláda vypořádává s korupcí nedostatečně, ale v druhé části se vyvrátila hypotéza, že by si většina respondentů myslela, že se současná vláda korupce dopouští. Poslední, tedy pátá hypotéza byla opět potvrzena jen napůl. Většina respondentů skutečně tipovala v rámci tabulky Evropské unie Českou republiku na horší pozici, než se skutečně nachází, nicméně ve světové tabulce nikoliv.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. *Korupce je fenomén, který provází lidstvo od počátku* [online]. Praha: Transparency, 2021 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/korupce-je-fenomen-ktery-provazi-lidstvo-od-pocatku/>
2. *What does corruption mean?* [online]. Londýn: Dictionary, 2022 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/corruption#:~:text=Where%20does%20corruption%20come%20from,rumpere%2C%20%E2%80%9Cto%20break.%E2%80%9D>
3. *Co je korupce?* [online]. Praha: Policie ČR, 2022 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx#:~:text=Korupci%20je%20mo%20C5%BE%20charakterizovat%20jako,v%20rozhodovac%20Adm%20a%20C5%99%20Ad%20Adc%20Adm%20procesu>.
4. *From our ancestors to modern leaders, all do it: the story of corruption* [online]. Paris: The Conversation, 2018 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://theconversation.com/from-our-ancestors-to-modern-leaders-all-do-it-the-story-of-corruption-102164>
5. KLÍMA, Josef. *Lidé Mezopotámie: cestami dávné civilizace a kultury při Eufratu a Tigridu*. Praha: Orbis, 1976. Stopy, fakta, svědectví (Orbis). ISBN 11-108-76.
6. DANČÁK, Břetislav, Vít HLOUŠEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova Univerzita, 2006. Právo a společnost (C.H. Beck). ISBN 80-210-3983-3.
7. *ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU* [online]. Praha: Management lidských zdrojů v cestovním ruchu, 2022 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <http://skolicistredisko.net/organizacni-struktura-podniku#:~:text=Organiza%20struktura%20je%20form%20A11n%20roz%20Dlen%20Bn%20AD,Ty%20ozna%20ujeme%20jako%20vertik%20A11n%20AD>.

8. DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). ISBN 978-80-7179-562-9.
9. *První republika – idylická doba, nebo období korupce a skandálů?* [online]. Praha: Rozhlas plus, 2017 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/prvni-republika-idylicka-doba-nebo-obdobi-korupce-a-skandalu-7175249>
10. TŮMA, Oldřich, Jiří KOCIÁN a Jiří PERNES. *České průšvihy aneb Prohry, krize, skandály a aféry čes.dějiny 1848-1989*. Praha: Books & Pipes, 2004. Právo a společnost (C.H. Beck). ISBN 80-86598-87-X.
11. *Česká republika v aktuálním Indexu vnímání korupce mírně stoupla. Na průměr EU však stále ztrácíme, říká Transparency International* [online]. Praha: Transparency, 2019 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2018/>
12. *TI vydává analýzu privatizace veřejného zájmu ve zdravotnictví* [online]. Praha: Transparency, 2021 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/ti-vidava-analyzu-privatizace-verejneho-zajmu-ve-zdravotnictvi/>
13. SMITH, Michael L. a Vojtěch PROKEŠ. *Regulace lobbingu v České republice: od myšlenky ke konceptu a implementaci*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2013. ISBN 978-80-7330-247-4.
14. MÜLLER, Karel B., Šárka LABOUTKOVÁ a Petr VYMĚTAL. *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada, 2010. ISBN 9788024731650.
15. *CPI ve srovnání s V4 (2012-2021)*. In: *Transparency* [online]. Praha: Transparency, 2022 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2021/>
16. *Česká justice: Korupce roste, zasahuje soudce i poslance*. In: *Pravda o vodě* [online]. Praha: Pravda o vodě, 2018 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://pravdaovode.cz/novinky/wp-content/uploads/2018/12/korupce-soudc%C5%AF-jnf.jpg>
17. *Oblíbenost lobbistických aktivit v USA*. In: *Lobbing v moderních demokraciích* [online]. Praha: Prague university of Economics, 2010 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=e4D2wmeI_6AC&printsec=frontcover&key=AIzaSyDlPfl89JdFhWBVsMVsavVo6aNh057xITc#v=onepage&q&f=false

18. *Krvavé devadesátky, kauza lehkých topných olejů (LTO): největší daňový únik v Česku* [online]. Praha: g.cz, 2022 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://g.cz/krvave-devadesatky-kauza-lehkych-topnych-oleju-lto-nejvetsi-danovy-unik-v-cesku/>
19. *Právní stanoviska z oblasti zbraní, střeliva a munice* [online]. Praha: MVČR, 2023 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/pravni-stanoviska-z-oblasti-zbrani-streliva-a-munice.aspx>
20. *Piráti a STAN představili 10 největších korupčních kauz. Šijí hlavně do ODS* [online]. Praha: Novinky, 2021 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-pirati-a-stan-predstavili-10-nejvetsich-korupcnich-kauz-siji-hlavne-do-ods-40364310>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr 1 cpi 2021 [15].....	21
Obr 3 Index vnímání korupce [15]	22
Obr 4 10 Nejzávažnějších kauz [19].....	25
Obr 5 Lobbing vs Korupce [14].....	28
Obr 6 Oblíbenost lobbistických aktivit v USA [17]	33
Obr 7 Pohlaví respondentů	38
Obr 8 Věk respondentů	39
Obr 9 Vzdělání respondentů	40
Obr 10 Zaměstnání respondentů	41
Obr 11 Místo bydliště respondentů.....	42
Obr 12 Místo pracoviště respondentů	43
Obr 13 Vnímané období	44
Obr 14 Svědectví korupční situace	45
Obr 15 Svědectví korupční situace	46
Obr 16 Svědectví korupční situace	47
Obr 17 Dotazy k hypotéze č.3	48
Obr 18 Dotazy k hypotéze č.3	49
Obr 19 Dotazy k hypotéze č.3	50
Obr 20 Dotazy k hypotéze č.3	51
Obr 21 Dotazy k hypotéze č.3	52
Obr 22 Vnímání korupce respondenty.....	53
Obr 23 Vnímání korupce respondenty.....	54
Obr 24 Dotazy k hypotéze č.4	55
Obr 25 Dotazy k hypotéze č.4	56
Obr 26 Dotazy k hypotéze č.5	57
Obr 27 Dotazy k hypotéze č.6	58
Obr 28 Dotazy k hypotéze č.5	59
Obr 29 Výsledek hypotézy č.1.....	61
Obr 30 Výsledek hypotézy č.2.....	61
Obr 31 Výsledek hypotézy č.3.....	62
Obr 32 Výsledek hypotézy č.4.....	63
Obr 33 Výsledek hypotézy č.4.....	64
Obr 34 Výsledek hypotézy č.5.....	65
Obr 35 Výsledek hypotézy č.5.....	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

Do jakého rozmezí spadá Váš věk?

- 15-25
- 26-34
- 35-52
- Více než 52

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Odborné učiliště
- Střední škola s maturitou
- Vysokoškolské
- Jiné...

Jste zaměstnanec, nebo OSVČ?

- Jsem student
- Přivydělávám si na DPP
- Jsem zaměstnanec
- Jsem státní zaměstnanec
- Jsem OSVČ
- Jiné...

Žijete na vesnici, nebo ve městě?

- Město
- Vesnice
- Střídavě

Kde pracujete?

- Město
- Vesnice
- Nikde

Jaké období vnímáte z hlediska korupce jako nejhorší?

- Před revolucí
- Devadesátá léta
- Po roce 2000

Byl/a jste někdy svědkem korupční situace?

- Ano
- Ne

Byl Vám někdy nabídnut úplatek?

- Ano
- Ne

Nabídl/a jste někdy úplatek?

- Ano
- Ne

Vnímáte jako úplatek pouze peněžní obnos?

- Ano
- Ne

Očekáváte od někoho z Vašich přátel, vykonávajícího pro Vás službu, že bude kvalitnější, protože jste přáteli?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Vnímáte situaci z předchozí otázky jako korupční situaci?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Myslíte si, že přijmout úplatek v podobě maličkosti (domácí slivovice, domácí buchta) je amorální?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Souhlasíte, že úplatek v podobě maličkosti je podhoubím pro velké korupční kauzy?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Myslíte si, že korupce nepříznivě ovlivňuje chod státu?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Označte, jak silně vnímáte korupci jako nebezpečí vůči chodu státu

- 1 – Nejméně
- 10 – Nejvíce

Souhlasíte s tím, že současná vláda podniká kroky proti korupci?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Myslíte si, že se současná vláda dopouští korupčního jednání?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne

Tipněte si, na jaké pozici se v rámci korupce nachází Česká republika v Evropské unii

- Napište jedno nebo více slov

Tipněte si, na jaké pozici se v rámci korupce nachází Česká republika ve světové tabulce

- Napište jedno nebo více slov

Napište, jak by podle Vás měl stát úspěšně bojovat s korupcí?

- Napište jedno nebo více slov

Myslíte si, že by se u nás korupce snížila za předpokladu, že by zde byly platy srovnatelné se západními zeměmi?

- Jednoznačně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Jednoznačně ne